



Departement für Justiz, Sicherheit und Gesundheit Graubünden
Departament da giustia, segirezza e sanadad dal Grischun
Dipartimento di giustizia, sicurezza e sanità dei Grigioni

Revisiun totala da la Lescha introductiva tar la Lescha federala davart il traffic sin via (LitLTV; DG 870.100)

Rapport explicativ

Il pli important en furma concisa

Cun questa revisiun duai la taglia da traffic vegnir adattada a las novaziuns tecnologicas. La taglia da traffic per vehichels cun motors termics sa basa actualmain sin la cilindrada. Pervia dal progress technologic sa reducescha la cilindrada cuntinuadamain. Ultra da quai s'augmenta il dumber da vehichels cun motors alternativs, che profiteschan d'ina reducziun da la taglia da durada illimitada da fin 80 %. Pervia da quests svilups sa reduceschan las entradas da la taglia da traffic d'in cuntin. Per pudair generar vinavant entradas en la dimensiun actuala, sto la taglia da traffic perquai vegnir concepida da nov. En quest connex ston vegnir resguardads il «Plan d'acziun Green Deal per il Grischun (AGD)» sco er l'incumbensa Hohl concernent la midada e la garanzia da la persistenza da la taglia sin il traffic stradal.

Questas pretensiuns duain vegnir ademplidas cun la revisiun qua avant maun. La taglia da traffic duai numnadamain vegnir concepida uschia, ch'ella è ecologica, ch'ella è neutrala areguard las tecnologias ed areguard il retgav, ch'ella po vegnir exequida e ch'ella porta in retgav stabil. Partind da questas finamiras èn vegnids examinads numerus models per concepir la taglia da traffic. Considerond ils avantatgs ed ils dischavantatgs da quests models è la Regenza vegnida a la conclusiun, che la taglia da traffic per autos da persunas duai en l'avegnir vegnir calculada da princip sin basa dal «pais total» e da la «prestaziun da norma». L'effect directiv da la taglia da traffic duai vegnir mantegnì en quel senn, che las possessuras ed ils possessurs da vehichels ch'èn energeticamain fitg effizients duain profitar da rabats da durada limitada. Per las ulteriuras categorias da vehichels duain valair vinavant sistems da calculaziun speziala. A partir dal mument che la lescha entra en vigur, duain las novas taglias da traffic valair per tut ils vehichels, quai senza fasa transitorica.

Cun questa revisiun duai plinavant la Lescha introductiva tar la Lescha federala davart il traffic sin via (LitLTV; DG 870.100) vegnir adattada als svilups dal dretg federal.

Cuira, october 2024

Cuntegn

Agiunta: EBP Svizra SA, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024	2
I. Situaziun da partenza	1
1. Svilup tecnologic	1
2. Plan d'acziun Green Deal.....	2
3. Incumbensa Hohl	3
4. Proceder e cuntegn dal project.....	3
II. Nova concepziun da la taglia da traffic.....	4
1. Finamiras da la revisiun	4
2. Regulaziun en auters chantuns	5
3. Basas da calculaziun pussaivlas	6
3.1. Cilindrada	6
3.2. Pais total	6
3.3. Prestaziun da norma	7
3.4. Valur g CO ₂ /km.....	8
3.5. Consum d'energia	9
3.6. Kilometers charrads per onn («mobility pricing»)	9
3.7. Valitaziun da las valurs da calculaziun pussaivlas	10
3.7.1. Sistem da bonus.....	11
3.7.2. Facturs da calculaziun specifics per ils purtaders d'energia.....	11
3.7.3. Resultat	12
4. Nov sistem da calculaziun e da reducziun.....	12
4.1. Per autos da persunas.....	12
4.1.1. Model fiscal A	13
4.1.2. Model fiscal B	15
4.1.3. Model fiscal C.....	17
4.1.4. Giudicament e recumandaziun da la Regenza	18
4.2. Per ulteriuras categorias da vehichels	19
5. Examinaziun dal nov model fiscal	19
III. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns	20
IV. Midadas en auters relaschs.....	27
1. Lescha davart las vias dal chantun Grischun	27
2. LitLNI	27
V. Entrada en vigur.....	28
VI. Consequenzas persunalas e finanzialas	28
1. Per il chantun	28
2. Per las vischnancas e per las regiuns	28

Abreviaziuns 29

Agiunta: EBP Svizra SA, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final
dals 12 da settember 2024

I. Situaziun da partenza

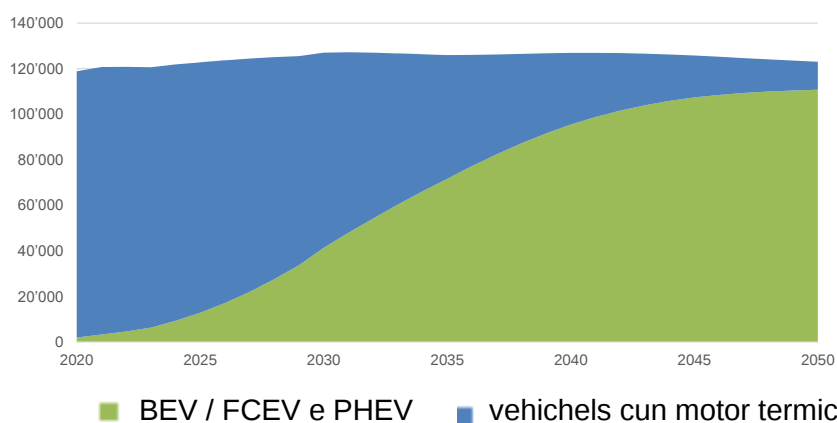
Per vehichels a motor e per chars annexs ch'èn immatriculads en il chantun Grischun ston las possessuras ed ils possessurs pajar ina taglia da traffic annuala (art. 10 al. 1 da la Lescha introductiva tar la Lescha federala davart il traffic sin via [LitLTV; DG 870.100]). Da princip vegn questa taglia calculada tenor la cilindrada u tenor il pais total dal vehichel. En tscherts cas vegnan dentant er applitgadas tariffas fixas (art. 10 al. 2 LitLTV). La taglia da traffic calculada sin basa da la cilindrada importa maximalmain 3000 francs, la taglia sin basa dal pais total maximalmain 5000 francs (art. 10 al. 3 LitLTV). Per vehichels cun motors convenziunals u alternativs che chaschunan paucas emissiuns vegn concedida ina reducziun da 60 fin 80 % (art. 13 al. 2 LitLTV). Las entradas da las taglias da traffic van – suenter la deducziun da las expensas da l'Uffizi per il traffic sin via (UTV) – a favur dal quint da las vias (art. 56 al. 1 lit. b da la Lescha davart las vias dal chantun Grischun [LVias; DG 807.100]).

1. Svilup tecnologic

Il svilup tecnologic en il sector dals vehichels ha fatg progress considerabels ils ultims onns, particularmain tar ils vehichels cun motors puramain electric. Grazia als progress en la tecnologia da battarias pon ils vehichels electric far bler pli lungas distanzas. Plinavant èn vegnids reducids ils custs, uschia che quests vehichels èn ussa pli cumpetitivs. Ultra da quai sa dera cuntuadamain l'infrastructura per chargiar vehichels electric. I dat adina dapli staziuns da chargiar publicas, dapli staziuns da chargiar a chasa e dapli staziuns da chargiar svelt. Er ils custs da gestiun dals vehichels electric èn pli bass che quels dals vehichels cun in motor termic, perquai ch'il mantegniment da las cumponentas dals vehichels electric è main intensiv. La finala investeschan ils producents fermamain en il svilup da novs vehichels electric cun in design, ina prestaziun ed in pretsch attractiv. Quai augmenta l'acceptanza da las consumentas e dals consuments per tals vehichels.

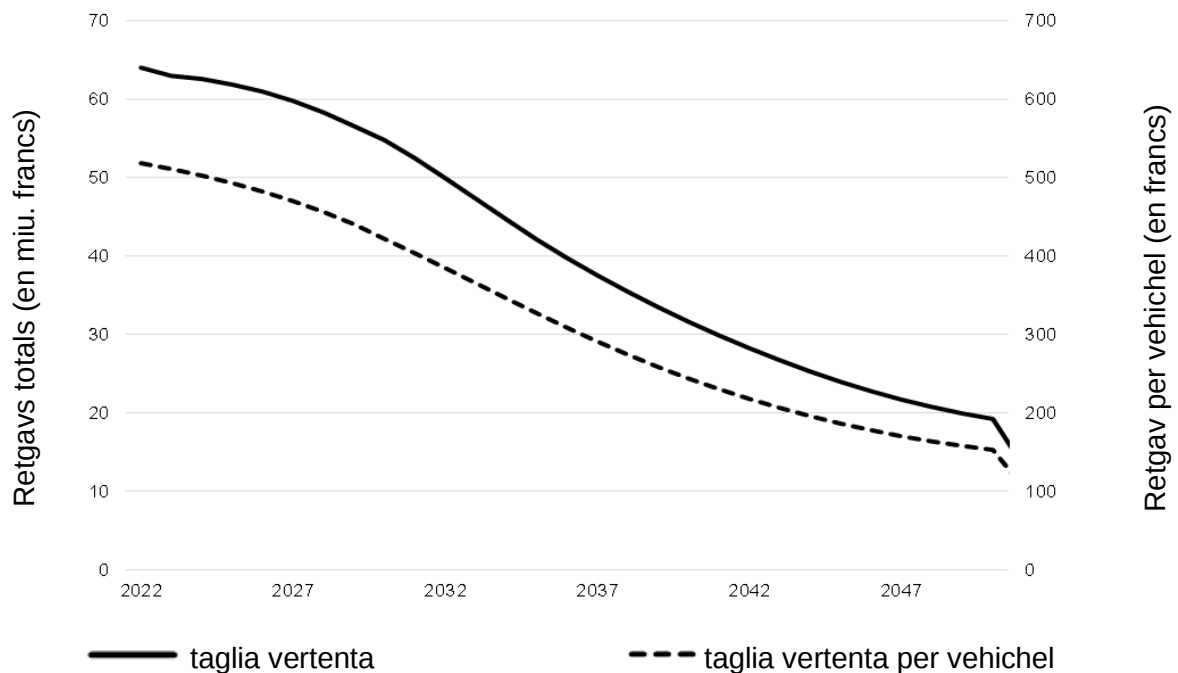
Pervia da quests progress tecnologics e pervia da questas innovaziuns dal martgà vegnan ils vehichels electric cun gronda probabilitad a remplazzar a lunga vista ils vehichels cun motors termics. Tenor la prognosa che la firma EBP Svizra SA (EBP) ha fatg per il chantun Grischun, vegn previsiblamain gia l'onn 2035 la mesadad dals vehichels ch'èn immatriculads en il Grischun ad avair in motor electric. Ils onns suandants vegn il dumber da vehichels cun motor termic a sa reducir vinavant.

Chantun GR, Vehichels immatriculads (autos), scenari ZERO – E



Illustraziun 1: Svilup futur modellà da la cumpart dals vehichels electric (summa da BEV, FCEV e PHEV) vi dal dumber da vehichels immatriculads en il chantun Grischun (funtauna: rapport final EBP, p. 18)

Quest svilup chaschuna ina reducziun considerabla da las entradas or da la taglia da traffic. En emprima lingia è quai d'attribuir al model actual da la reducziun da taglia, che conceda a vehichels electrici in rabat da durada illimitada da fin 80 %. Sch'il sistem fiscal vertent vegniss mantegnì, sa reducissan las entradas or da las taglias da traffic considerablament.



Illustraziun 2: Svilup futur simulà da las entradas or da las taglias da traffic per autos da personas en il chantun Grischun, en cas ch'il model fiscal vegn mantegnì (funtauna: rapport final EBP, p. 19)

2. Plan d'acziun Green Deal

En la sessiun da zercladur 2019 ha il Cussegl grond incumbensà la Regenza da preschentar in plan d'acziun cumplexsiv per la protecziun dal clima. Quest uschenumnà «Plan d'acziun Green Deal per il Grischun (AGD)» duai cuntegnair mesiras efficazias a favur da la protecziun dal clima e da l'adattaziun al clima, in plan da finanziaziun sco er las adattaziuns necessarias da las basas legalas. Il plan d'acziun duai garantir che la reducziun da las emissiuns da gas cun effect da serra e l'adattaziun a la midada dal clima vegnian prendidas per mauns en moda efficazia e cun la pli gronda prioritad temporal.¹

Il zercladur 2021 ha la Regenza sutmess al Cussegl grond in rapport intermediar davart la planisaziun da mesiras cun in concept da finanziaziun concernent il AGD.² Sin basa da quai ha il Cussegl grond decidì en la sessiun d'october 2021 da realisar il AGD en etappas. Per l'etappa I dal AGD ha il Cussegl grond mess a disposiziun in credit d'impegn da 67 milliuns francs per intensivar la promoziun da mesiras en ils edifizis, en il traffic public ed en il transport da rauba sco er en l'agricultura. En il rom da l'etappa II dal AGD ha il Cussegl grond decidì da pretender da la Regenza d'elavurar las basas giuridicas necessarias per realisar e per finanziair las mesiras. In'ulteriura mesira che vegn numnada en il rapport intermediar davart la planisaziun da las mesiras è quella d'ecologisar las taglias da traffic.

Svelt èsi sa mussà, ch'i vegn a duvrar bler temp per elavurar las basas specificas per

¹ PCG 5/2018-2019, p. 802, PCG 5/2018-2019, p. 916 ss.

² Missiva carnet nr. 4/2021-2022, p. 269 ss.

ecologisar las taglias da traffic. Perquai èsi vegnì decidì il december 2022 da distatgar il project «Concepziun ecologica da la taglia sin il traffic stradal» dal AGD e da suttametter en chausa in project separà al Cussegl grond per il conclus.

3. Incumbensa Hohl

Il 15 da favrer 2023 è vegnida inoltrada l'incumbensa Hohl concernent la midada e la garanzia da la persistenza da la taglia sin il traffic stradal en il Grischun. Quella pretenda da suttametter al Cussegl grond – sco etappa separada dal AGD e cun prioritad temporal – ina missiva per la transfurmaziun cumplexiva da la taglia sin il traffic stradal. La nova taglia sin il traffic stradal stoppia vegnir concepida uschia, che las investiziuns necessarias en la rait da vias dal Grischun sajan garantidas, che las entradas e las expensas hajan ina perspectiva equilibrada e che la nova taglia resguardia ils facturs «stabilitad dal retgav a lunga vista», «effect directiv ecologic» e «neutralitad areguard las tecnologias». En connex cun l'acquisiziun da novs vehichels bandunia ina tendenza clera e svelta ultra da quai ils vehichels cun motors a carburant e giaja en direcziun da vehichels puramain electrics u ibrids plug-in e d'ulteriurs vehichels cun motors alternativs. Il reschim actual cun ina taglia da traffic che sa basa sin la cilindrada, en cumbinaziun cun rabats, na saja ni confirm al temp ni adattà per l'avegnir. La taglia sin il traffic stradal stoppia vegnir revedida fundamentalmain ed adattada als novs svilups.

En la sessiun da zercladur 2023 ha il Cussegl grond acceptà questa incumbensa cun 105 cunter 0 vuschs e 0 abstenziuns.³ Cun quai ha il Cussegl grond incumbensà la Regenza da concepir da nov las taglias da traffic, resguardond ils princips directivs definids en l'incumbensa Hohl, e da suttametter ad el la revisiun necessaria da la lescha en ina missiva separada per prender in conclus, quai independentamain da la realisaziun da l'etappa II dal AGD.

4. Proceder e cuntegn dal project

Il UTV ha nominà ina grupp da lavur per examinar, co che las taglias da traffic pon vegnir adattadas a las cundiziuns generalas midadas e co ch'ils conclus dal Cussegl grond pon vegnir realisads. Fatg part da la grupp da lavur han collavuraturas e collavurats dal UTV e da l'Uffizi per la natira e l'ambient (UNA). Per sustegnair e cussegliair la grupp da lavur en regard professiunal è vegnida consultada la EBP, che ha realisà plirs lavuratori. Sin basa da quels e sin basa da las datas furnidas dal UTV ha la EDP scrit in rapport.⁴ Il rapport preschenta il svilup futur dal dumber da vehichels immatriculads en il chantun Grischun ed elavura – en vista a quests fatgs – differents models fiscals, cun ils quals l'adattaziun da las taglias da traffic po vegnir garantida per l'avegnir. Il rapport furma la basa specifica per concepir da nov las taglias da traffic.

Per pudair concepir da nov las taglias da traffic ston vegnir revedidas las disposiziuns da la LitLTV. Pervia dal princip da legalitad ston las basas giuridicas dal dretg fiscal numnadamain ademplir autas pretensiuns (cf. art. 31 al. 2 cifra 2 ed art. 94 al. 1 da la Constituziun dal chantun Grischun [CC; DG 110.100]). Las novas basas da calculaziun per las taglias da traffic ston vegnir fixadas en la LitLTV, uschenavant ch'ellas pertutgan l'existenza e la dimensiun da l'obligaziun da pajar taglia. Cun questa revisiun duain ultra da quai vegnir integradas varsaquantas regulaziuns en la LitLTV, ch'èn actualmain francadas en ordinaziuns. Pertutgada da quai è en emprima lingia l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a

³ PCG 4/2022-2023, p. 593, PCG 4/2022-2023, p. 926 ss.

⁴ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024.

motor e per chars annexs (DG 870.120), che cuntegna las tariffas da taglia decisivas. Tut las regulaziuns respectivas duain vegnir integradas en la LitLTV, uschia che las tariffas da taglia èn francadas en il futur – sco en la gronda part dals chantuns – da princip sin il stgalim da la lescha. Il project qua avant maun na cuntegna perquai betg mo adattaziuns ch'èn necessarias pervia da la nova concepziun da las taglias da traffic, mabain er midadas che paran raschunaivlas pervia dal princip da legalitad. Las ulteriuras adattaziuns proponidas resultan da novaziuns sin plaun federal, che duain vegnir resguardadas cun la revisiun qua avant maun.

Quest project na cuntegna betg l'assegnaziun d'ina cumpart dal retgav net or da las taglias da traffic al fond grischun per il clima, che la Regenza aveva mess en discussiun en il rom da la consultaziun tar il relasch d'ina Lescha davart il fond per il clima (LCCLima).⁵ Questa mesira vegn ins a stuair examinar pir en 7 fin 10 onns, cura ch'ils meds finansials ch'il fond per il clima duai obtegnair cun la finanziaziun da basa proponida, èn consumads. La finanziaziun da basa proponida consista da meds or da la taxa sin il traffic pesant dependenta da la prestaziun, da meds or da la distribuziun dal gudogn da la Banca naziunala svizra, da las contribuziuns ordinarias ed extraordinarias or da meds publics generals sco er d'in apport unic or da l'agen chapital dal chantun Grischun.⁶

II. Nova concepziun da la taglia da traffic

1. Finamiras da la revisiun

Sco explitgà ston las taglias da traffic vegnir revedidas, per ch'ellas possian ademplir er vinavant lur funcziun da finanziaziun. En quest connex ston vegnir realisadas las prescripziuns dal AGD e da l'incumbensa Hohl concernent la midada e la garanzia da la persistenza da la taglia sin il traffic stradal. Per ademplir quests giavischs vul la Regenza cuntanscher las suandantas finamiras cun la nova concepziun da las taglias da traffic:

- **Neutralitad tecnologica:** Las basas da calculaziun duain esser cumpatiblas tant cun ils motors termics convenziunals dad oz sco er cun ils motors (parzialmain) electrici e cun ulteriuras tecnologias da motors futuras (cellas da carburant, e-fuels sintetics e.u.v.). Per tut ils tips da motors ston vegnir duvradas valurs da calculaziun che pon vegnir cumprovas e che restan stabilas per mintga vehichel.
- **Neutralitad areguard il retgav:** En media duai il retgav fiscal che resulta da las novas taglias, restar per vehichel sin il medem nivel sco tar las taglias actualas dals vehichels immatriculads en il chantun. Uschia duai vegnir garantì che las entradas che vegnan cuntanschidas tras las novas taglias da traffic, sajan tuttina autas sco las entradas actualas or da las taglias da traffic.

Remartga

Il dumber da vehichels a motor e da chars annexs ch'èn admess en il chantun Grischun variescha dad onn ad onn. Quest project resguarda las tariffas da taglia che sa basan sin il dumber da vehichels immatriculads il settember 2023. Qua tras vegnan generadas las medemas entradas sco l'onn 2023. Avant che la missiva vegn deliberada, vegnan las calculaziuns per eruir las tariffas da taglia repetidas per actualisar las tariffas da taglia, previsiblamain sin basa dal dumber da vehichels

⁵ Rapport explicativ tar la consultaziun da la LCCLima, p. 11 s.; Aggiunta 4 dal rapport explicativ tar la consultaziun da la LCCLima, p. 2.

⁶ Cf. art. 20 da la Lescha davart la promoziun e la finanziaziun da mesiras per la protecziun dal clima en il Grischun (LCCLima; DG 820.400) en la versiun deliberada da la Regenza ils 17 da december 2024.

immatriculads il settember 2025. Cun questa nova calculaziun duai vegnir cuntanschida uschenavant sco pussaivel la finamira da la neutralitad areguard il retgav.

- **Effect directiv ecologic:** Las basas da calculaziun duain vegnir tschernidas uschia, ch'ils vehichels che han pli pitschens effects sin l'ambient pajan ina taglia da traffic pli bassa ch'ils vehichels cun ina mendra bilantscha ecologica. Quest princip directiv vala cunzunt per autos da persunas sco er per vehichels utilitars levs; per vehichels cun ina pitschna relevanza fiscala sto la taglia vegnir concepida en moda simpla.
- **Exequibladad:** Las basas per calcular la taglia da traffic duain en sasez esser avant maun per quasi tut ils vehichels immatriculads. Sch'i ston vegnir calculadas valurs da calculaziun, duai il resultat esser cler e simpel d'eruir. Abstrahà dals custs da midada unics na duai la finala l'execuziun da la nova taglia da traffic betg chaschunar custs supplementars.
- **Retgav stabil** a pli lunga vista: A lunga vista duain las entradas fiscalas restar constantas, q.v.d. las entradas che resultan oz da las taglias da traffic duain vegnir cuntanschidas er en il futur.

2. Regulaziun en auters chantuns

Tut ils chantuns incasseschan taglias da traffic en furma da taglias sin vehichels. Ils models fiscals chantunals han dentant differenzas considerablas.⁷ Per regla sa basan els sin la cilindrada e/u sin il pais total.

Ils chantuns ch'èn sa decidids – sco da princip er il chantun Grischun – per la cilindrada sco basa da calculaziun per las taglias da traffic, èn sfurzads d'adattar lur taglias da traffic, sch'els vulan generar vinavant entradas en la dimensiun da fin ussa. Per quest motiv han en spezial ils chantuns *Argovia*, *Friburg*, *Lucerna*, *Neuchâtel*, *Vad e Zug* revedì ils ultims onns lur taglias da traffic.⁸ En il chantun *Son Gagl* vegn actualmain elavurà in project legislativ correspondent.⁹ En il chantun *Berna* ha il pievel refusà ils 12 da favrer 2022 in project da lescha, che aveva en mira d'adattar las taglias da traffic che sa basan sin la cilindrada.

Sch'ins resguarda las ultimas revisiuns, sa mussi ch'ils chantuns tschernan mintgamai differents models fiscals. Uschia ha p.ex. il chantun *Friburg* decidì da fixar las taglias da traffic unicamain sin basa da la prestaziun. Il chantun *Neuchâtel* ha tschernì la valur g CO₂/km e la vegliadetgna dal vehichel sco valurs da calculaziun. Ils chantuns *Argovia*, *Lucerna*, *Vad e Zug* calculeschan las taglias da traffic sin basa dal pais e da la prestaziun. Il chantun *Son Gagl* ha l'intenziun da tscherner il medem model fiscal. Ils imports da taglia per vehichel èn dentant fitg differents er en quests chantuns, perquai che la valitaziun da las valurs da calculaziun, las valurs da cumpensaziun tecnicas e/u il grad da l'ecologisaziun (sistem da bonus [malus])

⁷ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 61 ss.

⁸ Cf. missiva dals 13 da settember 2023 concernent la taglia da traffic, p. 3 (chantun Argovia; betg anc en vigor), cf. agiunta A1 dal Gesetz über die Besteuerung der Motorfahrzeuge und Anhänger dals 11 da favrer 2021 (chantun Friburg), cf. missiva dals 16 da matg 2023 concernent l'ecologisaziun da las taglias da traffic, p. 2 (chantun Lucerna; betg anc en vigor), art. 4 ss. da la Loi sur la taxe véhicules automobiles, des remorques et des bateaux (LTVRB; 761.260 [chantun Neuchâtel]), Loi sur la taxe des véhicules automobiles et des bateaux (LTVB; 741.11 [chantun Vad]).

⁹ Rapport e sboz dal Departament da construcziun e d'ambient e dal Departament da segirezza e giustizia dals 19 da december 2023 concernent la finanziaziun da las vias en il chantun Son Gagl.

varieschan da chantun a chantun. In model da standard n'exista betg fin ussa.

3. Basas da calculaziun pussaivlas

Per pudair decider cun tge model fiscal che las finamiras da la revisiun qua avant maun pon vegnir cuntanschidas il meglier, vegni perquai l'emprim mussà qua sutvart, tge valurs da calculaziun che duain vegnir resguardadas per la nova concepziun da las taglias da traffic.

3.1. Cilindrada

Actualmain è la cilindrada per regla la valur primara per calcular las taglias da traffic per autos da persunas. Ella è però adattada mo per vehichels cun in motor termic. Per la gronda part dals motors alternativs n'è la cilindrada betg disponibla resp. per vehichels ibrids plug-in betg expressiva. En vista al svilup tecnologic che chaschuna ch'ils autos da persunas cun in motor termic vegnan remplazzads successivmain tras autos da persunas cun motors alternativs, na para la cilindrada pia betg pli adattada sco basa da calculaziun. Perquai na duai la cilindrada betg pli vegnir tschernida sco valur per calcular las taglias da traffic.

3.2. Pais total

Il pais dals vehichels vegn registrà cun l'admissiun en il sistem d'infurmaziun per l'admissiun a la circulaziun. Là po il UTV consultar facilmain il pais. Da princip pon tant il pais da vid sco er il pais total (pais da vid plus chargia utilisabla) d'in vehichel vegnir duvrads sco basa per calcular las taglias da traffic. Il pais total è pli usità. L'avantatg è quel, ch'ils vehichels utilitars lev (fin ad in pais total da 3,5 t) pon vegnir suttamess a la taglia tenor la medema tariffa sco ils autos da persunas. Uschia crodan davent singuls problems da cunfinaziun.¹⁰

Il pais total dischavantagescha tendenzialmain ils vehichels electrics rechargiabels sco er ils vehichels cun motors d'idrogen. Quests vehichels èn pli grevs che models cumparegliabels da vehichels cun in motor puramain termic. Las battarias che vegnan duvradas sco accumulatur d'energia èn numnadamain pli grevas. Er ils vehichels ibrids plug-in èn pli grevs pervia da lur construcziun. Per che la taglia sin basa dal pais per vehichels (parzialmain) electrics saja circa tuttina auta sco quella per vehichels cumparegliabels cun motors termics, sto vegnir cumpensà il pais supplementar ch'è d'attribuir a la tecnologia.

¹⁰ Singuls tips da vehichels (p.ex. Toyota Proace) pon vegnir immatriculads – praticamain cun l'equipament identic e tut tenor l'intent d'utilisaziun – tant sco auto da persunas sco er sco vehichel utilitar.

Vehichel cun motor termic: Hyundai Kona 1.0 T-GDI



Pais total: 1855 kg

Vehichel electric: Hyundai Kona Elektro Trend



Pais total: 2110 kg

Illustraziun 3: Hyundai Kona cun motor termic a sanestra e cun motor electric a dretga

Per fixar las valurs da cumpensaziun technicas ha la EBP cumpareglià il pais da blers tips da vehichels cun in motor termic cun il pais da vehichels sumegliants cun motors electrics. En quest connex èsi sa mussà, ch'ils vehichels electrics cun in accu pitschen èn en general stgars 20 % pli grevs che vehichels cumparegliabels cun motors termics. Tar vehichels electrics cun accus gronds è la differenza perfin anc pli gronda che 20 %. Sin basa da quai propona la EBP da resguardar 80 % dal pais total per calcular las taglias da traffic per vehichels electrics che van cun battarias, cun l'intent da tractar quels da medema maniera sco ils vehichels cumparegliabels cun motors termics. En cas da vehichels ibrids plug-in, che pon medemamain ir mo cun electricitad, propona la EBP da duvrar la mesa valur da cumpensaziun.¹¹ Cun questas valurs da cumpensaziun technicas vegnan las differentas tecnologias da motors messas a pèr ina cun l'autra tenor il stadi actual da la tecnica. Quai n'è dentant nagina ecologisaziun.

Per auters vehichels cun motors alternativs, en spezial vehichels ibrids che n'èn betg rechargiabels externamain, duai vegnir desistì da facturs da reducziun; els èn construids en moda fitg differenta en quai che riguarda il pais supplementar ed han tut tenor il tip ina bilantscha ecologica fitg differenta.

3.3. Prestaziun da norma

La prestaziun da norma d'in vehichel descriva la prestaziun maximala ch'il motor d'in vehichel po furnir sut tschertas cundiziuns standardisadas. Ella vegn registrada per tut ils vehichels a chaschun da l'admissiun. Il UTV enconuscha pia la prestaziun da norma. Perquai è ella adattada sco basa per calcular las taglias da traffic.

La prestaziun da norma d'in vehichel cun in motor termic sa lascha però cumparegliar mo per part cun quella d'in vehichel cun in motor electric. Vehichels cun motors termics pon furnir la prestaziun maximala sur in temp pli lung. Autos electrics na pon dentant betg furnir permanentamain la prestaziun maximala, quai pervia dal management da la temperatura dals motors electrics e da las battarias. Per suttametter ad ina taglia proporziunala ils vehichels electrics ed ils vehichels cun motors termics che han qualitäts technicas cumparegliablas, èsi necessari da cumpensar la prestaziun da norma.

¹¹ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 27 s.

Vehichel cun motor termic: Hyundai Kona 1.0 T-GDI



Prestaziun da norma: 88 kW

Vehichel electric: Hyundai Kona Elektro Trend



Prestaziun da norma: 115 kW

Illustraziun 4: Hyundai Kona cun motor termic a sanestra e cun motor electric a dretga

Per eruir las valurs da cumpensaziun correspondentas ha la EBP fatg il medem sco tar il pais total. Ella ha er examinà, sch'ins pudess eventualmain duvrar la prestaziun permanenta empè da la prestaziun da norma. Quests scleriments han mussà, che la prestaziun permanenta na sa lascha betg eruir en moda fidada, perquai che la relaziun tranter la prestaziun da norma e la prestaziun permanenta variescha inexplitgablmain fitg e perquai che betg tut ils producents n'inditgeschan la prestaziun permanenta. Perquai propona la EBP da cumpensar la differenza tranter la prestaziun da norma d'in vehichel cun in motor termic e quella d'in vehichel electric cun agid d'ina valur da cumpensaziun tecnica. Per vehichels electric che van cun battarias sto quella vegnir fixada a 30 %, perquai che lur prestaziun da norma è en media 30 % pli auta che quella da vehichels cun motor termic. En cas da vehichels ibrids plug-in importa la differenza envers la prestaziun da norma da motors termics circa la mesadad. Perquai pon ins partir d'ina valur da cumpensaziun da 15 %.¹² Cun questas valurs da cumpensaziun tecnicas vegnan las differentas tecnologias da motors messas a pèr ina cun l'autra tenor il stadi actual da la tecnica. Quai n'è dentant nagina ecologisaziun.

Per auters vehichels cun motors alternativs, en spezial vehichels ibrids che n'èn betg rechargiabels externamain, duai vegnir desistì da facturs da reducziun; els èn construids en moda fitg differenta en quai che riguarda la prestaziun supplementara ed han, tut tenor il tip, ina bilantscha ecologica fitg differenta.

3.4. Valur g CO₂/km

Sco basa da calculaziun per las taglias da traffic po plinavant vegnir tschernida la valur g CO₂/km. La valur g CO₂/km na stat però betg a disposiziun per vehichels pli vegls; qua ston vegnir resguardadas valurs cumpensatoricas. Per vehichels ch'èn vegnids admess avant resp. suenter l'onn 2021, datti ultra da quai differentas proceduras per mesirar las normas, tenor las qualas è vegnida eruida la valur g CO₂/km (NEDC vs. WLTP). Perquai pon las valurs ch'èn avant maun per quests vehichels vegnir cumparegliadas ina cun l'autra mo cun resalva.

Plinavant stoi vegnir resguardà ch'i vegnan registradas per l'admissiun dal vehichel mo las emissiuns che resultan en il traffic. Per vehichels electric resulta perquai ina valur da 0 g CO₂/km. La valur g CO₂/km n'è perquai betg adattada per far ina differenziaziun ecologica entaifer ils motors senza emissiuns. Sch'il dumber da vehichels cun motors senza emissiuns s'augmenta, croda d'avent u sa reducescha il substrat da taglia, sche las taglias da traffic vegnan fixadas sulettain sin basa da la valur g CO₂/km. Sin basa da la valur g CO₂/km pon

¹² EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 28 s.

las taglias da traffic perquai vegnir fixadas mo en cumbinaziun cun in'ulteriura valur da calculaziun che garantisce la neutralitad da las taglias da traffic areguard il retgav. La valur g CO₂/km è pia adattada sco valur da calculaziun mo cun resalva.

3.5. Consum d'energia

Er il consum d'energia po vegnir duvrà sco basa per calcular las taglias da traffic. I vegnan registradas differentas furmas dal consum d'energia. D'in interess spezial per calcular las taglias da traffic èn quellas furmas che na resguardan betg mo l'energia ch'in vehichel dovra en il traffic, mabain er l'energia che vegn duvrada per producir l'energia da propulsion.

Questa pretensiun vegn ademplita cun il *consum d'energia primara* che la Confederaziun calculescha mintga onn. Il consum d'energia primara represchenta l'entira efficienza energetica dal purtader d'energia utilisà (benzin, diesel, electricitad, idrogen, gas natiral / biogas e.u.v.): Sco emprim l'energia ch'è necessaria per producir il purtader d'energia e sco segund il consum d'energia che resulta en media en il traffic (per far in viadi da 100 km). Per che quests facturs possian vegnir cumparegliads in cun l'auter cun differents purtaders d'energia, vegn tut calculà en cumparegliaziun cun il purtader d'energia benzin.¹³ Sche las taglias da traffic vegnan calculadas sin basa da quests uschenumnads *equivalents d'energia primara benzin*, pajan ils vehichels cun in purtader d'energia effizient pia damain taglia ch'ils vehichels cun in purtader d'energia main effizient. Cun agid dals equivalents d'energia primara benzin po pia vegnir fatga – cuntrari a la valur g CO₂/km – ina differenziaziun ecologica entaifer ils motors senza emissiuns.

Er en quest cas sa reducescha il substrat da taglia, sch'il dumber da vehichels cun motors senza emissiuns s'augmenta. La neutralitad areguard il retgav po perquai vegnir garantida mo, sche las taglias da traffic sa basan supplementarmain sin in'ulteriura valur da calculaziun e sche las tariffas da taglia vegnan auzadas periodicamain. L'imposiziun directa dal consum individual d'energia primara da mintga singul vehichel fiss però pli efficazia, perquai ch'ella garantiss in grond effect directiv ecologic er entaifer las categorias da motors (sco tar ils autos cun motor termic datti er tar ils vehichels electrics models energeticamain effizients ed energeticamain ineffizients). Il problem è però, che la Confederaziun na po betg metter a disposiziun als chantuns datas cumpletas davart il consum d'energia da tut ils vehichels, er da quels pli vegls e da quels che vegnan importads directamain. Perquai pudess ina varianta fiscala correspondent vegnir realisada sin plaun chantunal mo cun gronds custs d'execuziun supplementars. En cumparegliaziun cun la valur g CO₂/km è il consum d'energia percenter pli adattà per calcular las taglias da traffic. Sch'ins vul pia concepir la taglia da traffic en moda ecologica, ston ins tschermer il consum d'energia e betg la valur g CO₂/km sco valur da calculaziun.

3.6. Kilometers charrads per onn («mobility pricing»)

Plinavant vegni discutà da fixar las taglias da traffic sin basa dals kilometers charrads per onn. Ord vista da la grevezza per l'ambient (canera, utilisaziun da surfatschas, basegn da resursas, emissiuns da substanzas nuschaivlas, gas cun effect da serra) fiss quest uschenumnà «mobility pricing» ina basa raschunaivla per calcular las taglias da traffic.

Ils kilometers charrads per onn pon vegnir eruids cun installar en ils vehichels apparats correspundents, analogamain als apparats da registraziun en ils camiuns per la taxa sin il traffic pesant dependenta da la prestaziun. La lavur ed ils custs respectivs èn considerabels.

¹³ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 24.

Pervia da quai na vegn in tal proceder betg en dumonda. Sch'ina declaraziun persunala vegn pussibilitada, dovri opziuns da controlla effectivas, per pudair eruir declaraziuns faussas. Talas pussaivladads da controlla n'existan betg per il mument. Actualmain na po ina taglia da traffic che sa basa sin ils kilometers che vegnan charrads per onn, pia betg vegnir realisada cun custs raschunaivels. Perquai na vegn questa valur da calculaziun per entant betg en consideraziun.

3.7. Valitaziun da las valurs da calculaziun pussaivlas

Tenor las explicaziuns qua survast han las basas da calculaziun pussaivlas – en vista a las finamiras che vegnan perseguitadas cun questa revisiun – ils suandants avantatgs e dischavantatgs:

	Neutralitad tecnologica	Execuziun simpla	Retgav segir	Ecologisaziun entaifer las categorias da motors	Ecologisaziun tranter las categorias da motors
Cilindrada					
Pais total					
Prestaziun da norma					
Valur g CO ₂ /km					
Consum d'energia					
Kilometers charrads					

Illustraziun 5: Survista da las differentas basas da calculaziun e lur contribuziun per cuntanscher las finamiras da la taglia da traffic (Funtauna: rapport final EBP, p. 26).

Betg adattadas sco basas per calcular las taglias da traffic n'èn pia – en vista a las finamiras ch'ins vul cuntanscher cun questa revisiun – la cilindrada ed ils kilometers charrads per onn. Ils kilometers charrads per onn, perquai ch'els na pon betg vegnir eruids cun lavur e cun custs raschunaivels; la cilindrada, perquai ch'il substrat da taglia croda davent u sa reducescha considerablmain, sch'il dumber da vehichels cun motors senza emissiuns s'augmenta. Er la valur g CO₂/km na vegn betg en dumonda sco valur da calculaziun, perquai ch'ella è main adattada per calcular la taglia da traffic ch'il consum d'energia.

Sin fundament da las valurs da calculaziun restantas po il giavisch da favurisar fiscalmain ils vehichels ecologics vegnir ademplì mo, sche las taglias da traffic vegnan fixadas sin basa dal consum d'energia. Ina taglia da traffic, che sa basa sulettamain sin la prestaziun da norma, po numnadamain avair quest effect mo entaifer vehichels cun il medem tip da motor, dentant betg tranter vehichels cun differents tips da motors. Plinavant n'èsi betg pussaivel da cuntanscher in effect directiv ecologic cun il pais total e cun la prestaziun da norma. Sch'il consum d'energia na vegn betg tschernì sco (unica) valur da calculaziun, dovri mesiras per garantir l'effect directiv ecologic giavischà.

3.7.1. Sistem da bonus

L'effect directiv ecologic che vegn prendì en mira po vegnir cuntanschì cun introducìr in sistem da bonus. Il chantun Grischun enconuscha in tal model dapi il 1. da schaner 2009. Dapi lura promova el la cumpra da vehichels che chaschunan paucas emissiuns. Ils vehichels che chaschunan paucas emissiuns profitan numnadamain d'ina reducziun da taglia da durada illimitada da 60 fin 80 %. Quest sistem da bonus garantisce, ch'ils vehichels che chaschunan paucas emissiuns pajan ina taglia da traffic pli bassa ch'ils vehichels cun motors convenziunals. Quest sistem è sa cumprovà. El è simpel e chapaivel, po vegnir realisà directamain ed è facil da communitgar. Apparentamain èsi reussì da dar ils impuls giavischads per cumprar vehichels che chaschunan paucas emissiuns. Il sistem da bonus actual ha dentant per consequenza, che las entradas or da las taglias da traffic sa reduceschan considerablmain, sch'il dumber da vehichels electrici vegn a s'augmentar en la dimensiun prognostitgada (cf. las explicaziuns qua survant sut la cifra I.1.). Il sistem da bonus vertent sto perquai vegnir adattà.

La EBP propona da reducir las taglias da traffic che ston vegnir pajadas per ils vehichels cun paucas emissiuns mo pli durant 8 onns suenter l'entrada en vigur da las novas taglias da traffic. L'idea da quest model da bonus è quella, ch'ils vehichels cun motors alternativs valan sco standard suenter questa perioda e ch'els na dovran betg pli ina promoziun supplementara. En vista al svilup actual duain plinavant vegnir previsas reducziuns da taglia mo pli per ils vehichels electrici. Per mitigiar la midada dal sistem da bonus actual al nov model da bonus propona la EBP da realisar quests princips sco suonda: ils vehichels puramain electrici (BEV) ed ils vehichels cun cellas da carburant (FCEV) pon profitar durant ils emprims 4 onns suenter l'entrada en vigur da las novas taglias da traffic d'ina reducziun da taglia da 30 %. Las taglias da traffic per vehichels ibrids plug-in (PHEV) duain vegnir reducidas per 15 % durant questa perioda. Ils 4 onns suandants duai il rabat per ils vehichels puramain electrici e per ils vehichels cun cellas da carburant sa reducir sin 15 %. Per ils vehichels ibrids plug-in duai il rabat crudar d'avent.¹⁴

Cun quest sistem da bonus èsi pussaivel da mantegnair l'effect directiv ecologic da las taglias da traffic, uschenavant che quai è necessari sut las cundiziuns generalas midadas. Perquai na pari betg dad esser necessari d'introducìr supplementarmain in malus per ils vehichels cun motors termics.

3.7.2. Facturs da calculaziun specifics per ils purtaders d'energia

Plinavant pon las taglias da traffic vegnir concepidas en moda ecologica en il senn giavischà, cun multiplitgar ina valur da calculaziun che na pussibilitescha nagina differenziaziun ecologica (p.ex. il pais total u la prestaziun da norma) cun in «factur da calculaziun specific per il purtader d'energia».¹⁵

La EBP recumonda da duvrar per quest intent ils «equivalents d'energia primara benzin». Ella ha erui ils «facturs specifics per ils purtaders d'energia» correspundents per ils vehichels immatriculads l'onn 2023 en il chantun (cf. las explicaziuns davart l'impurtanza dals equivalents d'energia primara benzin sut la cifra II.3.5.).¹⁶

¹⁴ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 33.

¹⁵ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 26.

¹⁶ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 27.

Da quai èn resultads ils suandants facturs da calculaziun specifics per ils purtaders d'energia diesel, benzin, electricitad sco er per motors plug-in:¹⁷

diesel:	factur 0,9 (liters EEPB/100 km per liter diesel/100 km);
benzin:	factur 1,0;
electricitad:	factur 0,4 (liters EEPB/100 km per kWh/100 km);
plug-in:	factur 0,7 (conversiun separada dal consum da benzin e dal consum d'electricitad, alura applicaziun dal factur).

Sche las taglias da traffic vegnan calculadas a maun da facturs specifics per ils purtaders d'energia, èsi pussaivel da suttametter ils vehichels cun purtaders d'energia effizients ad ina taglia pli bassa ch'ils vehichels main ecologics. Sco la taxaziun sin basa dal consum d'energia han ils facturs specifics per ils purtaders d'energia però il suandant dischavantatg: En cas d'in augment da l'electricitaziun pon ils retgavs vegnir garantids a lunga vista mo, sche las tariffas da taglia vegnan auzadas periodicamain. Ils facturs specifics per ils purtaders d'energia ston perquai vegnir examinads ed adattads mintga onn.

3.7.3. Resultat

Da las explicaziuns qua survart resulta, che las finamiras che vegnan persequitadas cun questa revisiun pon vegnir cuntanschidas, sche las taglias da traffic vegnan determinadas sin fundament d'ina u da pliras da las suandantas valurs da calculaziun:

- pais total;
- prestaziun da norma;
- consum d'energia.

L'ecologisaziun che vegn prendida en mira po vegnir garantida tras:

- in sistem da bonus. Quest sistem da bonus è limità sin ils vehichels che na retiran lur energia da propulsiun betg d'in motor termic. Las reducziuns concedidas èn pli pitschnas che cun il sistem da bonus actual;
- facturs da calculaziun specifics per ils purtaders d'energia. Quests facturs sa basan sin ils «equivalents d'energia primara benzin».

4. Nov sistem da calculaziun e da reducziun

4.1. Per autos da personas

Sin fundament da las valurs da calculaziun menziunadas qua survart èn vegnids sviluppads differents models per la taxaziun d'autos da personas.¹⁸ Ils suandants trais models fiscals èn vegnids examinads detagliadamain:

¹⁷ Sch'i duess vegnir tschernì in model fiscal che lavura cun facturs da calculaziun specifics per ils purtaders d'energia per ecologisar la taglia da traffic, vegn la EBP a calcular ils facturs da calculaziun specifics per ulteriurs purtaders d'energia (p.ex. idrogen). Per la decisiun davart ina varianta èn quests facturs da calculaziun vegnids calculads mo per ils purtaders d'energia ils pli frequents.

¹⁸ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 32-41, p. 52-60.

4.1.1. Model fiscal A

70 % taglia lineara sin il pais total, 30 % taglia progressiva sin la prestaziun da norma cun sistem da bonus	
Repartiziun	Questa taglia da traffic generescha 70 % da las entradas che duain vegnir cuntanschidas cun la taglia sin il pais total e 30 % cun la taglia sin la prestaziun da norma. Cun questa repartiziun 70:30 èsi pussaivel da concepir la progressiun fiscala e l'ecologisaziun en moda sumeglianta a la taglia da traffic vertenta. Sche la cumpart da la taglia sin la prestaziun da norma vi da las entradas fiscalas fiss pli gronda, vegniss la taglia per ils vehichels cun pauca prestaziun en media reducida e la taglia per ils vehichels cun ina prestaziun pli gronda augmentada. Ils vehichels cun ina fitg gronda prestaziun fissan suttamess ad ina taglia cleramain pli auta. Ina taglia da traffic cun in'autra valitaziun «funcziuna» ord vista fiscala tuttina bain sco il model proponì. La repartiziun proponida cuntanscha il plitgusch la finamira da concepir la nova taglia da traffic tenor il medem caracter fiscal sco il model fiscal actual.
Pais total	La cumpart da la taglia da traffic sin il pais total contribuescha 70 % a las entradas. La tariffa è lineara. Ella importa 0.190 fr./kg. Il pais supplementar ch'è d'attribuir al motor (pais da la batteria) sto vegnir cum-pensà. Tar autos da persunas electricas che van cun battarias vegnan perquai resguardads mo 80 % dal pais total, tar autos da persunas ibrids plug-in mo 90 % dal pais total. Cun questas valurs da compensaziun tecnicas vegnan ils differents tips da motors messas a pèr in cun l'auter tenor il stadi actual da la tecnica (cf. cifra II.3.2.).
Prestaziun da norma	La cumpart da la taglia da traffic sin la prestaziun da norma contribuescha 30 % a las entradas. La tariffa è progressiva. Ella sa basa sin ils suandants parameters: ○ fin 90 kW: tariffa da basa simpla 1.04 fr./kW ○ 91–180 kW: 1,5 giadas la tariffa da basa 1.56 fr./kW ○ a partir da 181 kW: 2 giadas la tariffa da basa 2.08 fr./kW Ils cunfins menziunads qua survart tranter ils stgalims da progressiun da la prestaziun èn vegnids tschernids uschia, ch'ils autos da persunas, ch'èn da suttametter a la taglia, vegnan dividids en ils trais segments da tips da vehichels cun motors normals, cun motors fermes e cun motors fitg fermes. Uschia duai vegnir fatg frunt al caracter fiscal regressiv da la taglia sin il pais, quai per pudair mantegnair sche pussaivel il caracter actual da la taglia da traffic che sa basa sin la cilindrada, er sche las basas da calculaziun vegnan midadas. La prestaziun supplementara da vehichels electricas, ch'è d'attribuir al motor e che resulta en cumparegliaziun cun ils vehichels cun motors termics, sto vegnir compensada. Tar ils vehichels electricas che van cun battarias vegnan perquai resguardads mo 70 % da la prestaziun da norma, tar ils vehichels ibrids plug-in mo 85 % da la prestaziun da norma. Cun questas valurs da compensaziun tecnicas vegnan ils differents tips da motors messas a pèr in cun l'auter tenor il stadi actual da la tecnica (cf. cifra II.3.3.).
Bonus	Ils autos da persunas che na retiran betg lur energia da propulsiun d'in motor termic profitan da reducciuns da taglia (cf. las explicaziuns qua survart sut la cifra II.3.7.1.). Il sistem da bonus durant ils emprims 4 onns suenter l'introducziun da las novas taglias da traffic ha servì sco basa per calcular las tariffas da taglia neutralas areguard il retgav per ils vehichels immatriculads il matg 2024. Sche la cumpart d'autos da persunas cun motor electric crescha, stoi vegnir fatg quint cun perditas da taglia. Perquai ch'il sistem da bonus vala mo durant in temp limità, èn las perditas limitadas ed – en cumparegliaziun cun il sistem da bonus actual – relativamain pitschnas.
Adattaziun	Per pudair suttametter ils autos da persunas cun differents tips da motors a la medema taglia, dovri ina compensaziun tecnica per il pais supplementar e per la prestaziun supplementara. Questas valurs da compensaziun dependan dal stadi da la tecnica. Ellas ston vegnir examinadas periodicamain e sche necessari vegnir adattadas al svilup tecnic.

Sche las taglias da traffic vegnan fixadas en il futur tenor il model fiscal A, sa midan las taglias da traffic per ils autos da personas che vegnan vendids il pli savens sco suonda cumpareglià cun las taglias da traffic actualas:

	Model da vehichel	Motor	Taglia fin ussa senza bonus	Taglia da nov senza bonus	Midada en %	Taglia fin ussa cun bonus	Taglia da nov cun bonus	Midada en %
Classa mini	Fiat 500	benzin	380	311	-18 %	380	311	-18 %
	Fiat Panda	benzin	332	366	10 %	332	366	10 %
	VW Up	electric	451	277	-39 %	90	194	115 %
	Fiat 500e	electric	451	320	-29 %	90	224	149 %
Autos pitschens	VW Polo	benzin	332	388	17 %	332	388	17 %
	Dacia Sandero	benzin	332	370	11 %	332	370	11 %
	Renault Zoe	electric	451	375	-17 %	90	262	191 %
	Mini Cooper SE	electric	451	370	-18 %	90	259	188 %
Classa mesauna inferiura	VW Golf	ibrid benzin	475	480	1 %	475	480	1 %
	Skoda Fabia	benzin	332	380	14 %	332	380	14 %
	Cupra Born	electric	496	461	-7 %	99	322	225 %
	VW ID.3	electric	496	462	-7 %	99	323	226 %
Classa mesauna	Skoda Octavia	diesel	570	527	-8 %	570	527	-8 %
	BMW Serie 3	ibrid diesel	570	607	6 %	570	607	6 %
	KIA EV6	electric	526	505	-4 %	105	354	236 %
	VW ID.4	electric	556	521	-6 %	111	365	228 %
Classa mesauna superiura	Mercedes-Benz Classa E	diesel	570	615	8 %	570	615	8 %
	BMW Serie 5	ibrid diesel	570	652	14 %	570	652	14 %
	Tesla Model 3	electric	496	732	48 %	99	512	417 %
	Polestar 2	electric	541	692	28 %	108	484	347 %
Classa da luxus	BMW Serie 8	benzin	809	840	4 %	809	840	4 %
	Mercedes-Benz Classa S	ibrid diesel	809	1059	31 %	809	1059	31 %
	Porsche Taycan	electric	586	822	40 %	117	575	390 %
	Mercedes-Benz EQS	electric	632	897	42 %	126	628	397 %
Coupés / vehichels da sport	Porsche 911	benzin	1000	1238	24 %	1000	1238	24 %
	Ferrari F8	benzin	1047	1331	27 %	1047	1331	27 %
	Audi e-tron GT quattro	electric	586	801	37 %	117	561	378 %
Cabrios / roadsters	Mini Cabrio	benzin	570	489	-14 %	570	489	-14 %
	Jeep Wrangler	benzin	570	765	34 %	570	765	34 %
	Fiat 500 Cabrio	electric	451	326	-28 %	90	228	154 %
Vehichels champesters (SUV)	Audi Q3	ibrid benzin	475	519	9 %	475	519	9 %
	VW Tiguan	diesel	570	620	9 %	570	620	9 %
	Volvo XC40	electric	556	699	26 %	111	489	340 %
	Skoda Enyaq iV	electric	556	520	-7 %	111	364	227 %
Vans	Seat Alhambra	diesel	570	648	14 %	570	648	14 %
	VW Touran	benzin	475	550	16 %	475	550	16 %
	Mercedes-Benz EQV	electric	677	649	-4 %	135	454	236 %
	Citroën e-Berlingo	electric	496	421	-15 %	99	296	197 %

Illustraziun 6: Cumparegliaziun da la taglia da traffic vertenta e nova sin autos da personas en la varianta A per ils models vendids il pli savens (mintgamai dus models cun motor da benzin u da diesel e dus cun motor electric) per categoria da vehichels (Funtauna: rapport final EBP, p. 35).

4.1.2. Model fiscal B

70 % taglia lineara sin il pais total specifica per il purtader d'energia, 30 % taglia lineara sin la prestaziun da norma specifica per il purtader d'energia	
Repartiziun	Sco cun il model fiscal A generescha questa taglia da traffic 70 % da las entradas che duain vegnir cuntanschidas cun la taglia sin il pais total e 30 % cun la taglia sin la prestaziun da norma. Cun questa repartiziun 70:30 èsi pussaivel da concepir la progressiun fiscala e l'ecologisaziun en moda sumeglianta a la taglia da traffic vertenta. Sche la cumpart da la taglia sin la prestaziun da norma vi da las entradas fiscalas fiss pli gronda, vegniss la taglia per ils vehichels cun pauca prestaziun en media reducida e la taglia per ils vehichels cun ina prestaziun pli gronda augmentada. Ils vehichels cun ina fitg gronda prestaziun fissan suttaless ad ina taglia cleramain pli auta. Ina tala taglia da traffic «funcziuna» ord vista fiscala tuttina bain sco il model proponì. La repartiziun proponida cuntanscha il plitgunsch la finamira da concepir la nova taglia da traffic tenor il medem caracter fiscal sco il model fiscal actual.
Pais total	La cumpart da la taglia da traffic sin basa dal pais total generescha 70 % dals retgavs en in model linear cun ina tariffa da basa da 0.198 fr./kg. Ina compensaziun tecnica dal pais supplementar ch'è d'attribuir al motor dals autos da persunas electricas che van cun battarias (pais da la batteria) n'è betg necessaria, perquai ch'i vegnan applitgads facturs da tariffa specifics per il purtader d'energia.
Prestaziun da norma	La cumpart da la taglia da traffic sin basa da la prestaziun da norma generescha 30 % dals retgavs cun ina tariffa da basa lineara dad 1.33 fr./kW. Ina compensaziun tecnica da la prestaziun supplementara ch'è d'attribuir al motor d'autos da persunas electricas che van cun battarias n'è betg necessaria, perquai ch'i vegnan applitgads facturs da tariffa specifics per il purtader d'energia.
Bonus	I na dat nagin sistem da bonus per motors alternativs, perquai ch'i vegnan applitgads facturs da tariffa specifics per il purtader d'energia.
Adattaziun	La cumpart dals autos electricas vi dal dumber da vehichels immatriculads vegn a s'augmentar continuadamain. Tut tenor, co che la media dal pais total, la media da la prestaziun da norma e las cumparts dals purtaders d'energia sa sviluppan en quest connex, ston la tariffa dal pais, la tariffa da la prestaziun da norma e las tariffas specificas per ils purtaders d'energia vegnir adattadas periodicamain, per pudair mantegnair la media dal retgav fiscal per auto da persunas. Ils parameters da calculaziun ston pia vegnir examinads ed eventualmain adattads mintga onn.

Sche las taglias da traffic vegnan fixadas en il futur tenor il model fiscal B, sa midan las taglias da traffic per ils autos da personas che vegnan vendids il pli savens sco suonda cumpareglià cun las taglias da traffic actualas:

	Model da vehichel	Motor	Taglia fin ussa senza bonus	Taglia da nov senza bonus	Midada en % (tranter taglia senza bonus e nova taglia)	Taglia fin ussa cun bonus	Taglia da nov senza bonus	Midada en % (tranter taglia cun bonus e nova taglia)
Classa mini	Fiat 500	benzin	380	337	-11 %	380	337	-11 %
	Fiat Panda	benzin	332	397	20 %	332	397	20 %
	VW Up	electric	451	154	-66 %	90	154	71 %
	Fiat 500e	electric	451	180	-60 %	90	180	100 %
Autos pitschens	VW Polo	benzin	332	422	27 %	332	422	27 %
	Dacia Sandero	benzin	332	402	21 %	332	402	21 %
	Renault Zoe	electric	451	211	-53 %	90	211	134 %
	Mini Cooper SE	electric	451	212	-53 %	90	212	136 %
Classa mesauna inferiura	VW Golf	ibrid benzin	475	517	9 %	475	517	9 %
	Skoda Fabia	benzin	332	413	24 %	332	413	24 %
	Cupra Born	electric	496	259	-48 %	99	259	161 %
	VW ID.3	electric	496	260	-48 %	99	260	162 %
Classa mesauna	Skoda Octavia	diesel	570	509	-11 %	570	509	-11 %
	BMW Serie 3	ibrid diesel	570	576	1 %	570	576	1 %
	KIA EV6	electric	526	281	-46 %	105	281	168 %
	VW ID.4	electric	556	290	-48 %	111	290	161 %
Classa mesauna superiura	Mercedes-Benz Classa E	diesel	570	583	2 %	570	583	2 %
	BMW Serie 5	ibrid diesel	570	618	8 %	570	618	8 %
	Tesla Model 3	electric	496	371	-25 %	99	371	275 %
	Polestar 2	electric	541	366	-32 %	108	366	238 %
Classa da luxus	BMW Serie 8	benzin	809	817	1 %	809	817	1 %
	Mercedes-Benz Classa S	ibrid diesel	809	982	21 %	809	982	21 %
	Porsche Taycan	electric	586	420	-28 %	117	420	258 %
	Mercedes-Benz EQS	electric	632	453	-28 %	126	453	259 %
Coupés / vehichels da sport	Porsche 911	benzin	1000	1036	4 %	1000	1036	4 %
	Ferrari F8	benzin	1047	1089	4 %	1047	1089	4 %
	Audi e-tron GT quattro	electric	586	411	-30 %	117	411	251 %
Cabrios / roadsters	Mini Cabrio	benzin	570	520	-9 %	570	520	-9 %
	Jeep Wrangler	benzin	570	776	36 %	570	776	36 %
	Fiat 500 Cabrio	electric	451	183	-59 %	90	183	103 %
Vehichels champesters (SUV)	Audi Q3	ibrid benzin	475	557	17 %	475	557	17 %
	VW Tiguan	diesel	570	586	3 %	570	586	3 %
	Volvo XC40	electric	556	369	-34 %	111	369	232 %
	Skoda Enyaq iV	electric	556	290	-48 %	111	290	160 %
Vans	Seat Alhambra	diesel	570	617	8 %	570	617	8 %
	VW Touran	benzin	475	590	24 %	475	590	24 %
	Mercedes-Benz EQV	electric	677	357	-47 %	135	357	164 %
	Citroën e-Berlingo	electric	496	235	-53 %	99	235	137 %

Illustraziun 7:

Cumparegliaziun da la taglia da traffic vertenta e nova sin autos da personas en la varianta B per ils models vendids il pli savens (mintgamai dus models cun motor da benzin u da diesel e dus cun motor electric) per categoria da vehichels (Funtauna: rapport final EBP, p. 38).

4.1.3. Model fiscal C

100 % taglia progressiva sin il pais total specifica per ils portaders d'energia	
Pais total	La taglia da traffic sin il pais total generescha 100 % da las entradas (calcoladas per ils vehichels ch'en suttamess a la taglia per il settember 2022) en in model progressiv: - Pais total da fin 2300 kg: Tariffa da basa simpla 0.277 fr./kg - Pais total da passa 2300 kg: 1,5 giadas la tariffa da basa: 0.416 fr./kg Ina cumpensaziun tecnica dal pais supplementar ch'è d'attribuir al motor dals autos da personas electricas (pais da la batteria) n'è betg necessaria, perquai ch'i vegnan applitgads facturs da tariffa specifics per il portader d'energia.
Bonus	I na dat nagin sistem da bonus per motors alternativs, perquai ch'i vegnan applitgads facturs da tariffa specifics per il portader d'energia.
Adattaziun	La cumpart dals autos da personas electricas vi dal dumber da vehichels immatriculads vegn a s'augmentar cuntinuadamain. Tut tenor, co che la media dal pais total e las cumports dals portaders d'energia sa sviluppan en quest connex, ston la tariffa dal pais ed ils facturs tariffars specifics per ils portaders d'energia vegnir adattads periodicamain, per pudair mantegnair la media dal retgav fiscal per auto da personas. Ils parameters da calculaziun ston pia vegnir examinads ed eventualmain adattads mintga onn.

Sche las taglias da traffic vegnan fixadas en il futur tenor il model fiscal C, sa midan las taglias da traffic per ils autos da personas che vegnan vendids il pli savens sco suonda cumpareglià cun las taglias da traffic actualas:

	Fahrzeugmodell	Antrieb	Steuer bisher ohne Bonus	Steuer neu ohne Bonus	Veränderung in % (ohne Bonus zu neu)	Steuer bisher mit Bonus	Steuer neu ohne Bonus	Veränderung in % (mit Bonus zu neu)
Miniklasse	Fiat 500	Benzin	380	377	-1%	380	377	-1%
	Fiat Panda	Benzin	332	439	32%	332	439	32%
	VW Up	Elektro	451	170	-62%	90	170	88%
	Fiat 500e	Elektro	451	187	-58%	90	187	108%
Kleinwagenklasse	VW Polo	Benzin	332	460	39%	332	460	39%
	Dacia Sandero	Benzin	332	437	32%	332	437	32%
	Renault Zoe	Elektro	451	220	-51%	90	220	144%
	Mini Cooper SE	Elektro	451	197	-56%	90	197	118%
Untere Mittelklasse	VW Golf	Benzin-Hybrid	475	518	9%	475	518	9%
	Skoda Fabia	Benzin	332	447	35%	332	447	35%
	Cupra Born	Elektro	496	250	-49%	99	250	153%
	VW ID.3	Elektro	496	252	-49%	99	252	154%
Mittelklasse	Skoda Octavia	Diesel	570	528	-7%	570	528	-7%
	BMW 3er	Diesel-Hybrid	570	571	0%	570	571	0%
	KIA EV6	Elektro	526	276	-48%	105	276	162%
	VW ID.4	Elektro	556	315	-43%	111	315	183%
Obere Mittelklasse	Mercedes-Benz E-Klasse	Diesel	570	577	1%	570	577	1%
	BMW 5er	Diesel-Hybrid	570	659	16%	570	659	16%
	Tesla Model 3	Elektro	496	247	-50%	99	247	149%
	Polestar 2	Elektro	541	305	-44%	108	305	182%
Luxusklasse	BMW 8er	Benzin	809	712	-12%	809	712	-12%
	Mercedes-Benz S-Klasse	Benzin-Hybrid	809	849	5%	809	849	5%
	Porsche Taycan	Elektro	586	351	-40%	117	351	199%
	Mercedes-Benz EQS	Elektro	632	394	-38%	126	394	212%
Coupés/Sportwagen	Porsche 911	Benzin	1000	560	-44%	1000	560	-44%
	Ferrari F8	Benzin	1047	538	-49%	1047	538	-49%
	Audi e-tron GT quattro	Elektro	586	345	-41%	117	345	194%
Cabrios / Roadster	Mini Cabrio	Benzin	570	483	-15%	570	483	-15%
	Jeep Wrangler	Benzin	570	751	32%	570	751	32%
	Fiat 500 Cabrio	Elektro	451	192	-57%	90	192	113%
Geländewagen (SUV)	Audi Q3	Benzin-Hybrid	475	575	21%	475	575	21%
	VW Tiguan	Diesel	570	573	1%	570	573	1%
	Volvo XC40	Elektro	556	313	-44%	111	313	181%
	Skoda Enyaq iV	Elektro	556	313	-44%	111	313	181%
Vans	Seat Alhambra	Diesel	570	682	20%	570	682	20%
	VW Touran	Benzin	475	620	31%	475	620	31%
	Mercedes-Benz EQV	Elektro	677	454	-33%	135	454	236%
	Citroen e-Berlingo	Elektro	496	254	-49%	99	254	156%

Illustraziun 8:

Cumparegliaziun da la taglia da traffic vertenta e nova sin autos da personas en la varianta C per ils models vendids il pli savens (mintgamaì dus models cun motor da benzin u da diesel e dus cun motor electric) per categoria da vehichels (Funtauna: rapport final EBP, p. 40).

4.1.4. Giudicament e recumandaziun da la Regenza

Cun questa revisiun duai vegnir abolida la taglia da traffic per autos da personas che sa basava fin ussa da princip sin la cilindrada. Il nov sistem fiscal duai esser concepì uschia, ch'el è neutral areguard las tecnologias ed areguard il retgav, ch'el po vegnir exequì e ch'el porta in retgav stabil. Ultra da quai duai el avair in effect directiv ch'è almain uschè grond sco cun il model fiscal actual.

Ils models fiscals A, B e C adempleschan tuts quests tschintg principis directivs. Els sa differenzieschan però areguard aspects impurtants. La EBP vesa la varianta A en avantatg cumpareglià cun las variantas B e C.¹⁹ Quai perquai che la varianta A prevesa in sistem da bonus da durada limitada e compensaziuns tecnicas per vehichels electric (BEV e FCEV) ed ibrids plug-in (PHEV) per garantir l'effect directiv ecologic. Cuntrari a quai sa basan las variantas B e C sin tariffas da taglia specificas per ils purtaders d'energia, che han bain in effect directiv ecologic pli grond, ma che pretendan mintga onn in'adattaziun da las tariffas da taglia per garantir in retgav stabil. Quests augments regulars èn in dischavantatg substanzial en il process politic. Ultra da quai na persvada la metodica dals facturs specific per ils purtaders d'energia tenor la EBP betg cumplainamain. En vista a quai preferescha la EBP la varianta A. Mo sch'il chantun Grischun vuless tractar l'ecologisaziun en moda prioritara e sch'el fiss pront d'acceptar sco emprim chantun in sistem fiscal cun tariffas da taglia che ston vegnir adattadas mintga onn, fissan ils models fiscals B u C ina via pussaivla ed – ord vista ecologica – anc pli consequenta ch'il model fiscal A. Cas cuntrari recumondia la EBP da tscherner il model fiscal A.

La Regenza è sa fatschentada detagliadamain cun ils avantatgs e dischavantatgs dals models fiscals A, B e C. Ella è sa decidida per il model fiscal A, quai per ils suandants motivs:

- Il pais total e la prestaziun da norma èn valurs da calculaziun cumprovas. Tant oz sco er en l'avegnir èn ellas disponiblas per tut ils autos da personas. Sur il sistem d'informaziun federal per l'admissiun a la circulaziun las po il UTV consultar en moda simpla.
- Dacurt han ils chantuns *Argovia*, *Lucerna* e *Zug* remplazzà lur taglias da traffic che sa basavan sin la cilindrada tras in model fiscal cun ina taglia che sa cumpona da 70 % taglia sin il pais e da 30 % taglia sin la prestaziun. Il chantun *Son Gagl* planisescha d'introducir in tal model fiscal. Cun il model fiscal A tscherna il chantun Grischun pia in model fiscal che er auters chantuns enconuschan.
- Cun sa basar sin las valurs da calculaziun «pais total» e «prestaziun da norma» restan las entradas da las taglias da traffic constantamain stabilas. La finamira da la neutralidad areguard il retgav e da la stabilitad dal retgav sa lascha uschia cuntanscher optimalmain.
- Cun il model A resultan las pli pitschnas divergenzas envers las taglias da traffic vertentas, perquai che quest model represchenta il meglier il character dal model fiscal vertent.
- Cun reducir las taglias da traffic tras in sistem da bonus, vegn garantì l'effect directiv ecologic sco tenor il dretg vertent. Quest proceder è etablì e bain chapaivel ed è facil da communitgar. Per garantir in retgav stabil vegnan las reducziuns da taglia limitadas

¹⁹ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 49.

sin 8 onns. Cun l'augment dal dumber da vehichels cun motors alternativs sa diminueschan ellas pli e pli.

- Las basas per calcular las taglias da traffic ston vegnir adattadas tenor il model fiscal A mo, sche las valurs da cumpensaziun tecnicas sa midan considerablamain pervia dal svilup tecnologic. Tar ils models fiscals B e C ston las tariffas da taglia percenter probablamain vegnir adattadas mintga onn. Tar ils models fiscals B e C stoi perquai vegnir quintà, che la grevezza fiscala possa variar onn per onn. Quai pudess fruntar sin nunchapientscha tar las persunas ch'èn obligadas da pajar taglia, tant pli perquai che la moda da calcular las taglias da traffic è complexa e damai difficila da declerar. En cas da midadas fundamentalas pudessi alura esser, ch'ils parameters da calculaziun stuessan vegnir concepids da nov per garantir in retgav stabil a lunga vista. Ils models fiscals B e C cuntegnan pia ristgas pli grondas ch'il model fiscal A.

4.2. Per ulteriuras categorias da vehichels

Betg mo tar ils autos da persunas, mabain er tar auters vehichels a motor sa basan las taglias da traffic actualas sin la cilindrada. Quests models fiscals duain vegnir adattads en il rom da la revisiun qua avant maun. Questas midadas pertutgan 19 tips da vehichels.²⁰

Per quests tips da vehichels duai vegnir stgaffi in model fiscal differenzià. Uschia duai la taglia per las motos sa basar da nov sin la prestaziun da norma. Per ils auters vehichels duai il pais total esser la basa per calcular las taglias da traffic. En quest connex duain il pais supplementar e la prestaziun supplementara ch'è d'attribuir al motor vegnir cumpensads – sco tar ils autos da persunas – cun agid d'ina valur da cumpensaziun tecnica, per garantir il tractament fiscal egual dals vehichels cun differents tips da motors. Ultra da quai duain tals vehichels profitar da las medemas reducziuns da taglia sco ils autos da persunas.

Er duai questa revisiun gidar a simplifitgar il sistem fiscal actual per chars a motor e per vehichels agriculs. Per quest intent duain vegnir unidas intginas sutcategorias da vehichels e simplifitgadas levamain las taglias da traffic per singulas categorias da vehichels.

Questas novaziuns èn concepidas uschia, che las entradas or da questas taglias da traffic restan las medemas, sch'ins na resguarda betg il sistem da bonus.²¹ Quant grond ch'il minus d'entradas vegn ad esser pervia dal sistem da bonus, n'è betg vegnì calculà, perquai ch'i na dat actualmain nagins u mo fitg paucs vehichels electrici. Sche la cumpart d'autos da persunas cun motor electric crescha, stoi vegnir fatg quint cun perditas da taglia. Pervia da la limitaziun temporara da la reducziun da taglia, pervia da ses character moderà e perquai ch'i vegn a duvrar temp per remplazzar ils vehichels cun motor termic tras vehichels electrici, èn questas perditas da taglia dentant minimalas. Il sistem da bonus chaschuna pia mo pitschnas perditas da taglia ch'èn bain supportablas.

5. Examinaziun dal nov model fiscal

La EBP ha prognostitgà per il chantun Grischun, co ch'il dumber da vehichels immatriculads en il Grischun vegn a sa sviluppar fin l'onn 2050 (cf. illustraziun 1). Tenor questa prognosa vegn circa la mesadad dals vehichels ch'èn immatriculads en il chantun Grischun ad avair l'onn 2035 in motor electric. A partir da l'onn 2035 na dovri pia betg pli impuls per cumprar vehichels electrici (cf. las explicaziuns sut la cifra II.3.7.1.). Il sistem da bonus proponì duai

²⁰ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 13.

²¹ EBP, Zukunftssichere Verkehrssteuer für Graubünden, rapport final dals 12 da settember 2024, p. 47.

perquai vegnir terminà ils 31 da december 2034.

Malgrà las compensaziuns tecnicas vegnan ils retgavs fiscals per auto da persunas electric perquai probablmain ad esser l'onn 2035 pli auts che oz. Tenor la prognosa actuala n'ademplescha il model fiscal proponì – l'onn 2035 – pia betg pli la finamira da la neutralità areguard il retgav. Il medem vala per la finamira da la stabilitad dal retgav. L'onn 2035 vegn probablmain er il retgav fiscal total ad esser pli grond ch'il retgav fiscal total actual. Sche las finamiras da la neutralità dal retgav e da la stabilitad dal retgav duain vegnir ademplidas er vinavant, sto il model fiscal proponì vegnir adattà l'onn 2035.

Medemamain exista in basegn d'adattaziun, sche la cumpart dals vehichels electric sa sviluppa auter che supponì. Sche questa cumpart è l'onn 2034 anc adina cleramain sut 50 %, stoi vegnir examinà, sch'ins duai mantegnair il sistem da bonus per cuntinuar a promover la cumpra da vehichels electric. Sche la cumpart dals vehichels electric importa l'onn 2034 bler dapli che 50 %, na cuntanschan ins gia avant l'onn 2035 betg pli las finamiras da la neutralità dal retgav e da la stabilitad dal retgav cun il model fiscal proponì. Per tegnair quint da las cundiziuns midadas e dals svilups en il sector da l'electromobilità poi la finala uschè u uschia esser necessari d'adattar l'onn 2035 il model fiscal proponì.

Per pudair reagir a temp sin tals svilups vegn la Regenza ad examinar cuntinuadamain, co che las valurs da calculaziun che furman la basa dal model fiscal proponì vegnan a sa sviluppar e sche las supposiziuns fatgas d'aventan realità. Sche la prognosa da la EBP sa verifitgass, vegn la Regenza a preschentar al Cussegl grond l'onn 2034 ina revisiun parziala da la LitLTV per adattar las taglias da traffic a las novas cundiziuns generalas.

III. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

Titel

Il titel tudestg da la LitLTV è actualmain «Einführungsgesetz zum Bundesgesetz über den Strassenverkehr». Questa designaziun n'exista betg en il dretg federal. La Confederaziun ha designà la lescha federala correspundenta sco «Strassenverkehrsgesetz». Cun questa revisiun duai il titel tudestg da la LitLTV vegnir adattà a la terminologia dal dretg federal. Il titel talian na vegn betg midà, perquai ch'el correspunda al dretg federal. Il medem vala per il titel rumantsch.

1. Disposiziuns generalas

Art. 1 Object

L'art. 106 al. 1 da la Lescha federala davart il traffic sin via (LTV; CS 741.01) oblighescha ils chantuns da relaschar las prescripziuns ch'èn necessarias per l'execuziun da la Lescha federala davart il traffic sin via e da designar las autoritads cumpetentas. La LitLTV va pli lunsch e designescha er las autoritads ch'èn cumpetentas per la procedura da multas disciplinaras tenor la Lescha federala davart il traffic sin via. Perquai èsi necessari da circumscriver l'object dal s-LitLTV en l'art. 1 s-LitLTV.

Art. 2 Delegaziun d'incumbensas

L'art. 2 s-LitLTV vegn surpiglià senza midadas dal dretg vertent (art. 1 LitLTV).

Art. 3 Allontanament da vehichels

Questa regulaziun vegn surpigliada senza midadas dal dretg vertent (art. 4 LitLTV).

Art. 4 Viadis da servetsch

Questa regulaziun vegn surpigliada senza midadas dal dretg vertent (art. 5 LitLTV).

2. Regulaziun dal traffic

Il art. 5–8 s-LitLTV vegnan da princip surpigliads senza midadas dal dretg vertent (cf. art. 6–9 LitLTV).

La suletta novaziun pertutga l'art. 6 al. 4 s-LitLTV. En questa regulaziun duai da nov vegnir francà l'urden da meds legals spezial ch'è actualmain normà en l'art. 20 LitLTV. Quai permetta d'abolir il chapitel «5. Giurisdicziun» che cuntegna mo il med legal spezial per contestar decisiuns che las vischnancas prendan sin basa da l'art. 7 al. 3 LitLTV. Questa novaziun pertutga mo la sistematica. Ella na mida nagut vi dal cuntegn.

3. Taglias sin il traffic stradal

Las entradas da las taglias da traffic e da las ulteriuras taxas da l'Uffizi per il traffic sin via (UTV) van a favur dal quint da las vias, uschenavant ch'ellas surpassan las expensas dal UTV (art. 56 al. 1 lit. b LVias). Las taglias da traffic èn pia taglias spezialas ch'èn concepidas sco taglias attribuidas als custs.²² Suttamess a la taglia n'èn dentant betg ils process dal traffic giuridic ed economic, sco che quai è usità per taglias da traffic, mabain ils vehichels a motor ed ils chars annexs.²³ Perquai propona la Regenza da duvrar da nov la noziun «taglias sin il traffic stradal» empè da taglia da traffic.

3.1. Principis generals

Art. 9 Obligaziun da pajar taglia

Il cuntegn da questa regulaziun correspunda al dretg vertent (art. 10 LitLTV, art. 13 al. 1 e 3 da l'Ordinaziun tar la Lescha introductiva tar la Lescha federala davart il traffic sin via [ORtLitLTV; DG 870.110]).

Las taglias sin il traffic stradal duain da nov vegnir arrundadas si u giu sin francs entirs. Ina tala regulaziun enconuschan per exempel ils chantuns *Argovia*, *Lucerna* e *Zug*. La regulaziun è adattada per motivs da praticabilitad. Il UTV quinta che la nova regulaziun d'arrundament na chaschunia ni dapli ni damain entradas.

Art. 10 Liberaziun da la taglia

Il cuntegn da questa regulaziun correspunda al dretg vertent (art. 12 LitLTV, art. 1 al. 1 cifra 14 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs [DG 870.120]). Las formulaziuns èn vegnidas adattadas minimalmain. Areguard il cuntegn na datti pia naginas midadas.

Art. 11 Reducziun da la taglia

En l'art. 11 al. 1 lit. a s-LitLTV vegn codifitgada la pratica vertenta da l'art. 13 al. 1 LitLTV. Tenor quella profitan – da reducziuns da taglia da 50 % – betg mo vehichels a motor e chars annexs che vegnan immatriculads sin las vischnancas, mabain er vehichels a motor e chars annexs da las regiuns. Il medem vala per ils vehichels d'instituziuns purtadras, che las vischnancas e las regiuns han furmà per ademplir cuminaivlamain ina incumbensa publica. Quai vala independentamain da la furma giuridica ch'ellas han tschernì per la collavuraziun

²² DTF 124 I 289 consideraziun 3a.

²³ MARKUS REICH, *Steuerrecht*, 3. ed., Turitg / Basilea / Genevra 2020, p. 25.

intercomunala resp. interregionala. Questa nova formulaziun na chaschuna nagina midada da dretg.

L'art. 11 al. 1 lit. b e c s-LitLTV correspunda a l'art. 13 al. 1 lit. b e c LitLTV. Proponidas vegnan qua mo adattaziuns terminologicas.

Percunter duai il sistem da bonus vegnir concepì da nov (cf. latiers las explicaziuns sut la cifra II.3.7.1). Cura che questa revisiun entra en vigur, duain las taglias sin il traffic stradal vegnir reducidas mo pli per vehichels cun motors alternativs (art. 11 al. 2 lit. a s-LitLTV). La noziun «vehichels cun motors alternativs» sa referescha a tut ils vehichels a motor che na retiran lur energia da propulsiun betg d'in motor termic. Latiers tutgan actualmain en emprima lingia vehichels electrici che van cun battarias (BEV), vehichels cun cellas da carburant (FCEV) sco er vehichels ibrids plug-in (PHEV). A quests ed als ulteriurs vehichels, che na retiran lur energia da propulsiun betg d'in motor termic, po vegnir concedida ina reducziun da taglia da 15 % fin 30 %. Quest rabat duai valair fin ils 31 da december 2030. A partir dal 1. da schaner 2031 duain las taglias sin il traffic stradal vegnir reducidas mo pli per vehichels a motor senza emissiun da CO₂. Tals vehichels duain survegnir fin ils 31 da december 2034 ina reducziun da taglia da 15 % (art. 11 al. 2 lit. b s-LitLTV). Vehichels ibrids plug-in na duain betg pli profitar d'ina reducziun da taglia a partir dal 1. da schaner 2031. Cun quest sistem da bonus duai vegnir mantegnì l'effect directiv ecologic da las taglias sin il traffic stradal, uschenavant che quai è necessari sut las cundiziuns generalas midadas.

Per pudair adattar las reducziuns da taglia a las cundiziuns generalas midadas, duai la Regenza vegnir autorisada da fixar en la ORtLitLTV ils vehichels a motor che han il dretg da survegnir ina reducziun da taglia, las tariffas da reducziun e la procedura (art. 11 al. 3 s-LitLTV).

Art. 12 Adattaziun a la chareschia

Las taglias sin il traffic stradal na vegnan actualmain betg adattadas a la chareschia. Fin ussa han ins pudì compensar quai cun l'augment dal dumber da vehichels immatriculads. A media ed a lunga vista vegni fatg quint cun ina stagnaziun dals vehichels immatriculads. Ultra da quai s'augmenta la chareschia puspè dapi l'onn 2022. Ins po partir dal fatg che las entradas realas or da las taglias sin il traffic stradal vegnan a sa reducir a media fin a lunga vista, sche las taglias sin il traffic stradal na vegnan betg adattadas a la chareschia. Per garantir in retgav stabil pari perquai dad esser necessari d'adattar las taglias sin il traffic stradal a la chareschia. Apparentamain prevesan actualmain mo sis chantuns ina compensaziun da la chareschia per las taglias sin il traffic stradal.²⁴ Las regulaziuns respectivas pon vegnir divididas en trais categorias:

- En il chantun *Basilea-Champagna* vegnan las taglias sin il traffic stradal adattadas mintga onn a la chareschia.
- En ils chantuns *Neuchâtel* e *Vallais* po la Regenza adattar las taglias sin il traffic stradal a la chareschia, sche l'index naziunal dals pretschs da consum s'augmenta per 5 %.
- En ils chantuns *Sviz* e *Friburg* po la legislativa adattar la tariffa da taglia, sche l'index naziunal dals pretschs da consum è s'augmentà per 5 %. En il chantun *Argovia* vegn il Cussegl grond a partir dal 1. da schaner 2026 a pudair adattar las tariffas da taglia a la chareschia, sche l'index naziunal dals pretschs da consum è sa midà duravlamain per 5 % e sche la summa da daners en il fond dal quint da las vias permetta u pretenda da far quai.

²⁴ Rapport d'audiziun dal chantun Argovia dals 23 da schaner 2023, p. 31.

Actualmain prevesa il dretg chantunal ina cumpensaziun da la chareschia en emprima lingia en il dretg fiscal (art. 4 da la Lescha da taglia per il chantun Grischun [LT; DG 720.000]) e per ils salaris da las collavuraturas e dals collavurats dal chantun (art. 20 da la Lescha davart la relaziun da lavur da las collavuraturas e dals collavurats dal chantun Grischun [Lescha da persunal, LP; DG 170.400]) sco er da las persunas d'instrucziun (art. 66 al. 4 da la Lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun [Lescha da scola; DG 421.000]). En il dretg fiscal decida l'Administraziun da taglia davart la concessiun da la cumpensaziun da la chareschia, en il dretg da persunal la Regenza.

L'art. 12 s-LitLTV na prevesa betg ina cumpensaziun automatica da la chareschia. El conceda a l'autorità cumpetenta mo la pussaivladad da realisar ina cumpensaziun da la chareschia, sche las premissas legalas èn ademplidas. L'autorità cumpetenta decida senza, sch'ella vul far diever da questa pussaivladad. Perquai duai questa cumpetenza vegnir attribuida – sco en il dretg da persunal – a la Regenza. Il UTV na para betg dad esser adattà per quai.

Art. 13 Incassament da las taglias

La procedura d'incassar la taglia è actualmain reglada sin il stgalim da l'ordinaziun (art. 11 ed art. 14 ORtLitLTV). Da nov duain ils puncts impurtants da tala vegnir francads en la LitLTV. Il cuntegn da la regulaziun vertenta na vegn betg midà.

3.2. Calculaziun da las taglias

Art. 14 Principis da calculaziun

En l'art. 14 al. 1 s-LitLTV duai vegnir fixà, cun tge valurs da calculaziun che las taglias sin il traffic stradal duain vegnir determinadas. Pertge che questas valurs da calculaziun èn vegnidas tschernidas, è gia vegnì explitgà (cf. las explicaziuns qua survast sut las cifras II.3. e II.4.).

Per vehichels cun motor termic restan decisivs il pais total e la prestaziun da norma (art. 14 al. 2 s-LitLTV). Per vehichels che retiran lur energia da battarias u da cellas d'idrogen, ston las valurs da calculaziun vegnir adattadas. Cunzunt pervia dal pais supplementar da las battarias che furneschan l'energia, èn quests vehichels pli grevs ch'ils vehichels cumparegliabels cun motor termic (cf. las explicaziuns qua survast sut la cifra II.3.2.). Plinavant na po la prestaziun da norma d'in vehichel cun in motor termic strusch vegnir cumparegliada cun la prestaziun da norma d'in vehichel electric (cf. las explicaziuns qua survast sut la cifra II.3.3.). Per ch'ils vehichels che retiran lur energia da battarias u da cellas d'idrogen vegnian tractads fiscalmain tuttina sco ils vehichels cun motor termic, ston vegnir previsas valurs da cumpensaziun tecnicas per il pais total e per la prestaziun da norma. Per vehichels electrics che van cun battarias importan talas 80 % dal pais total e 70 % da la prestaziun da norma totala, per vehichels ibrids plug-in 90 % dal pais total ed 85 % da la prestaziun da norma totala (art. 14 al. 3 s-LitLTV). Cun questas valurs da cumpensaziun tecnicas vegnan las differentas tecnologias da motors messas a pèr ina cun l'autra tenor il stadi actual da la tecnica.

Las valurs da cumpensaziun tecnicas pon sa midar sin basa dal svilup tecnic. Quai po avair la consequenza che las taglias sin il traffic stradal per vehichels electrics na stattan betg pli en ina relaziun commensurada cun las taglias sin il traffic stradal che ston vegnir pajadas per vehichels cumparegliabels cun motor termic. Per pudair evitar tals tractaments ineguals, senza stuair reveder la LitLTV, duai la Regenza survegnir l'autorisaziun d'adattar las valurs da cumpensaziun tecnicas sin il stgalim da l'ordinaziun, uschenavant che quai è necessari per pudair garantir in tractament fiscalmain egual da vehichels cun differentas tecnologias da motors (art. 14 al. 4 s-LitLTV).

Art. 15 Autos da personas

En questa regulaziun vegn fixà, co che autos da personas duain vegnir taxads en l'avegnir. Ils motivs per quest model fiscal e las valurs da calculaziun decisivas èn gia vegnids explitgads (cf. las explicaziuns qua survast sut las cifras II.3. e II.4.1.).

Art. 16 Motos e motos pitschnas

Las taglias da traffic per motos e per motos pitschnas sa basan actualmain sin la cilindrada (art. 1 al. 1 cifra 6 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs). Da nov duai la taglia sin il traffic stradal vegnir calculada sin fundament da la prestaziun da norma. Cun 56.70 francs resta l'import da taglia il medem (art. 16 al. 1 s-LitLTV).

L'art. 16 al. 2 s-LitLTV correspunda a l'art. 1 al. 1 cifra 7 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs.

Art. 17 Camiuns e camiuns cun remortga a sella

Questa regulaziun na vegn betg midada e correspunda a l'art. 1 al. 1 cifra 3 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs.

Art. 18 Maschinas, chars e chars annexs da lavur

Questa regulaziun na vegn betg midada e correspunda a l'art. 1 al. 1 cifras 10 ed 11 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs.

Art. 19 Ulteriurs vehichels a motor

Questa regulaziun correspunda a l'art. 1 al. 1 cifra 2 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs. Ella cuntegna plinavant ils cas d'applicaziun da l'art. 1 al. 1 cifras 12 e 13 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs.

En l'art. 19 s-LitLTV duain plinavant vegnir normadas las taglias sin il traffic stradal per ils tips da vehichels, tar ils quals las taglias sin il traffic stradal che sa basan actualmain sin la cilindrada duain vegnir remplazzadas tras ina taglia che sa basa sin il pais. Quai vegn realisà cun ina regulaziun che prevesa da calcular las taglias sin il traffic stradal mintgamai sin fundament d'ina tariffa da taglia simpla che dependa dal pais total.

Art. 20 Chars annexs da camiuns a sella, chars annexs excepziunals ed ulteriurs chars annexs

Il cuntegn da questa regulaziun na vegn betg midà e correspunda a l'art. 1 al. 1 cifra 5 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs.

Art. 21 Taglias spezialas

1. autos, auters vehichels a motor e chars annexs cun numers da vendiders da vehichels

Il cuntegn da questa regulaziun na vegn betg midà e correspunda a l'art. 1 al. 1 cifra 8 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs.

Art. 22 2. vehichels a motor cun numers d'immatriculaziun transferibels

Questa regulaziun correspunda da princip a l'art. 12 ORtLitLTV. Cun questa revisiun duai la regulaziun respectiva vegnir adattada. Da nov na duai la calculaziun da las taglias sin il traffic

stradal per vehichels a motor cun numers d'immatriculaziun transferibels betg pli sa basar sin la tariffa da taglia la pli auta, mabain sin l'import da taglia il pli aut che vegn effectivamain debità. Uschia vegni tegnì quint dal fatg, che la reduenziun da la taglia po influenzar l'import da taglia. Cun la coliaziun cun la tariffa da taglia na poi betg vegnir garantì en tut ils cas, che la taglia sin il traffic stradal per vehichels a motor cun numers d'immatriculaziun transferibels vegnia fixada sin fundament da l'import da taglia il pli aut. Sco basa per calcular las taglias sin il traffic stradal per vehichels a motor cun numers d'immatriculaziun transferibels duai perquai da nov servir l'import da taglia «dal vehichel a motor ch'è suttamess a la taglia la pli auta» (art. 22 al. 1 s-LitLTV).

Il supplement per mintga ulteriur vehichel importa vinavant 20 % da l'import da taglia decisiv (art. 22 al. 2 s-LitLTV).

Nagina regulaziun speziala na duai vegnir previsa en il dretg nov per maschinas da lavur, per chars da lavur e per chars annexs da lavur. Las maschinas da lavur, ils chars da lavur ed ils chars annexs da lavur duain en l'avegnir vegnir suttamess a la medema taglia sco ils ulteriurs vehichels cun numers d'immatriculaziun transferibels.

Art. 23 3. vehichels a motor cun permiss dal di

Las taglias sin il traffic stradal per vehichels a motor cun permiss dal di èn regladas oz en l'art. 1 al. 1 cifra 15 da l'Ordinaziun davart la taglia da traffic per vehichels a motor e per chars annexs. Uschenavant che la regulaziun respectiva prevesa d'incassar taglias sin il traffic stradal en furma da pauschalas per di, duai ella vegnir integrada en il s-LitLTV. L'autezza da tala duai vegnir normada en il s-LitLTV mo, sche la pauschala per di vegn limitada a 30 francs (art. 23 al. 1 s-LitLTV). La Regenza duai da nov pudair fixar l'import da taglia sin il stgalim da l'ordinaziun. Il medem vala per l'autezza dal deposit che sto vegnir prestà en quest connex.

4. Taxes per il traffic stradal

Las taxas per il traffic stradal èn regladas oz en l'art. 11 ed en l'art. 14 LitLTV. Las regulaziuns respectivas duain vegnir resumadas en l'art. 24 s-LitLTV.

Las pretensiuns envers la basa legala da las taxas èn pli pitschnas che per las taglias, cunquai che las taxas ston vegnir calculadas tenor la valur da la prestaziun furnida e perquai che lur autezza vegn limitada tras il princip da la cuvrada dals custs e tras il princip d'equivalenza. Perquai basta quai da fixar sin il stgalim da la lescha il circul da las personas ch'èn obligadas da pajar la taxa, l'object da la taxa e la tariffa maximala da la taxa. Las ulteriuras regulaziuns pon vegnir fixadas sin il stgalim da l'ordinaziun. Questa proposta da regulaziun ha il legislatur chantunal tschernì gia en il dretg vertent. Ella duai vegnir surpigliada.

Da nov duai dentant la renunzia a las taxas vegnir reglada gia en il s-LitLTV (art. 24 al. 1 s-LitLTV). Questa pussaivladad resulta actualmain mo da l'art. 4 da l'Ordinaziun davart las taxas per il traffic sin via (OTTV; DG 870.130). I para dad esser inditgà da fixar la regulaziun respectiva sin il stgalim da la lescha. Las ulteriuras midadas pertutgan mo la terminologia ed – en connex cun la resumaziun da l'art. 11 e da l'art. 14 LitLTV – la sistematica. La situaziun giuridica na sa mida betg tras quai.

5. Procedura penala

Renunzia ad ina norma penala chantunala (art. 15 LitLTV)

La LitLTV cuntegna actualmain ina disposiziun penala che permetta da chastiar cun ina multa fin 1000 francs la violaziun da disposiziuns da la LitLTV u da prescripziuns ch'èn vegnidas relaschadas sin basa da la LitLTV (art. 15 LitLTV). Sch'ina regulaziun correspondentia vegniss

integrada en il dretg nov, pudessan persunas che na pajan betg las taxas per il traffic stradal, vegnir chastiadadas sin basa da questa regulaziun. Tenor la giurisdicziun dal Tribunal federal e tenor la scienza è ina tala disposiziun penala admissa.²⁵

Il UTV è da l'avis ch'ina tala disposiziun penala na saja betg necessaria. Tenor sia experientscha paja la gronda part da las persunas las taxas per il traffic stradal, sch'ellas survegnan il quint. En paucs cas ston las taxas per il traffic stradal vegnir fatgas valair sin via da la scussiun. Ch'ina norma penala augmentass la prontezza da pajar las taxas per il traffic stradal e facilitass pia l'execuziun, na para betg probabel. Perquai duai vegnir desistì da francar ina norma penala chantunala en il s-LitLTV.

Art. 25 Procedura da multas disciplinaras

L'art. 25 s-LitLTV correspunda al dretg vertent (art. 19 LitLTV).

6. Disposiziuns finalas

La Regenza ha l'intenziun da metter en vigur il dretg nov cun il cumenzament da la nova perioda fiscala, q.v.d. per il 1. da schaner 2027 (cf. las explicaziuns sut la cifra V.). Perquai na dovri da princip naginas disposiziuns transitoricas. Mo per la reducziun da la taglia sto vegnir prevista ina disposiziun transitorica.

Tenor l'art. 13 al. 2 LitLTV ston las taglias sin il traffic stradal per vehichels cun motors convenziunals u alternativs che chaschunan paucas emissiuns vegnir reducidas per 60 fin 80 %. La Regenza ha concretisà questa regulaziun en l'art. 15 ed en l'art. 16 ORtLitLTV. Tenor la pratica vegnan las regulaziuns respectivas interpretadas uschia, che la reducziun concedida ina giada vala, fin ch'il vehichel a motor vegn mess ord circulaziun. Perquai pari dad esser necessari da reglar, sche questas reducziuns da la taglia duain er valair sut il dretg nov.

Per motivs da l'egualitad giuridica sto quai vegnir refusà. Sche las reducziuns actualas valessan vinavant, profitassan las possessuras ed ils possessurs da vehichels vinavant da reducziuns da la taglia da 60 fin 80 %. Uschia avessan ellas ed els fitg gronds avantatgs cumpareglià cun las possessuras ed ils possessurs da vehichels che vegnan immatriculads suenter l'entrada en vigur da la nova lescha en il chantun Grischun. Quels profiteschian numnadamain d'ina reducziun da la taglia da maximalmain 15 fin 30 %. In tal tractament inegal n'è betg objectivamain giustifitgabel. Perquai duain las reducziuns da la taglia concedidas tenor il dretg vegl per vehichels cun motors convenziunals ed alternativs che chaschunan paucas emissiuns, vegnir abolidas cun l'entrada en vigur dal dretg nov (art. 26 al. 1 s-LitLTV).

Per mitigiar la midada dal model da reducziun actual al nov per las possessuras ed ils possessurs da vehichels pertutgads, duain ellas ed els profiter vinavant da reducziuns da la taglia, sch'ellas ed els adempleschan las premissas da l'art. 11 al. 2 s-LitLTV (art. 26 al. 2 s-LitLTV). Cun l'entrada en vigur dal dretg nov crodan las reducziuns da la taglia pia davent mo per las possessuras ed ils possessurs da vehichels cun motors convenziunals che chaschunan paucas emissiuns. En ils auters cas sa diminuescha la reducziun da la taglia sin 15 fin 30 %. Uschia profiteschian las possessuras ed ils possessurs da quests vehichels anc ina giada da reducziuns da la taglia durant 8 onns (vehichels electrici u cun cellas da carburant) resp. durant 4 onns (vehichels ibrids plug-in).

²⁵ DTF 134 I 293 consideraziun 3.2; ULRICH HÄFELIN / GEORG MÜLLER / FELIX UHLMANN, Allgemeines Verwaltungsrecht, Turtig / Son Gagl 2020, N. 1208).

IV. Midadas en auters relaschs

1. Lescha davart las vias dal chantun Grischun

Art. 55 Finanziaziun speziala, cumpetenzas, cunfinaziuns

Tenor l'art. 55 al. 3 LVias fixescha il Cussegl grond cun il preventiv la contribuziun ordinaria or da meds publics generals per il quint da las vias. Questa contribuziun importa minimalmain 25 e maximalmain 75 pertschient da la taglia da traffic. Questa regulaziun sto vegnir adattada a la nova terminologia da la LitLTV. La noziun da las taglias da traffic sto vegnir remplazzada tras taglias sin il traffic stradal.

Art. 56 Entradas

L'art. 56 al. 1 lit. b LVias prevesa che las taglias da traffic sco er las ulteriuras taxas e las multas disciplinaras van – suenter la deducziun da las expensas per il UTV e per las incumbensas da la Polizia chantunala en connex cun il traffic – al quint da las vias.

Questa regulaziun sto vegnir revedida, perquai che las «taglias da traffic» survegnan la nova designaziun «taglias sin il traffic stradal». La Regenza propona da desister da questa midada e da discurrer mo pli da las «taxas» che vegnan incassadas dal UTV. La noziun da las «taxas» cumpiglia tut las prestaziuns en daners, che terzs ston pajar al UTV en il sector da las vias e da la navigaziun. Ella cuntegna er las taglias sin il traffic stradal. La regulaziun actuala exprima quai, cun menziunar las taglias da traffic e las ulteriuras taxas en l'art. 56 al. 1 lit. b LVias. Questa formulaziun po vegnir simplifitgada cun prevair, che las taxas che vegnan incassadas dal UTV van a favur dal quint da las vias, uschenavant ch'ellas surpassan las expensas dal UTV.

Plinavant duai vegnir precisada la noziun da las «multas disciplinaras». Dapi il 1. da schaner 2018 na vegnan – en la procedura federala da multas disciplinaras – betg mo chastiads causals penals dal dretg davart il traffic stradal, mabain er ils causals penals ch'èn normads en 17 ulteriuras leschas federalas (cf. art. 1 da la Lescha davart las multas disciplinaras [LMD; CS 314.1]). Plinavant existan detg bleras proceduras chantunalas da multas disciplinaras (cf. p.ex. art. 36k da la Lescha da polizia dal chantun Grischun [LPol; DG 613.000]; art. 45 al. 4 da la Lescha davart la protecziun da la natira e da la patria en il chantun Grischun [Lescha chantunala davart la protecziun da la natira e da la patria, LNPGR; DG 496.000]). La noziun da las «multas disciplinaras» sa referescha a tut las entradas che vegnan generadas en questas proceduras. A favur dal quint da las vias van dentant mo las entradas che la Polizia chantunala generescha cun las multas disciplinaras dal dretg dal traffic stradal, uschenavant che quellas surpassan las expensas da la Polizia chantunala en connex cun il traffic. Quai duai vegnir exprimì cun la nova formulaziun proponida (art. 56 al. 1 lit. b^{bis} s-LVias).

Las midadas proponidas èn mo d'impurtanza terminologica. La situaziun giuridica na sa mida betg tras quai.

2. LitLNI

En il dretg chantunal da navigaziun n'existan naginas normas penals chantunalas. Perquai ston mo causals penals dal dretg federal da navigaziun vegnir perseguitads e giuditgads penalmain. Co che talas proceduras ston vegnir realisadas, ha la Confederaziun reglà en il Cudesch da procedura penala svizzer (Cudesch da procedura penala, CPP; CS 312.0) resp. en la LMD, uschenavant ch'ella n'ha betg autorisà ils chantuns da decretar disposiziuns complementaras. In'autorisaziun correspundenta per fixar l'obligaziun da las possessuras e dals possessurs da bartgas da dar infurmaziuns manca. Il chantun Grischun n'è perquai betg

autorisà da reglar questa obligaziun da dar infurmaziuns. Sco la disposiziun analoga en la LitLTV (art. 3 LitLTV) cuntrafa er l'art. 15 al. 2 LitLNI pia al dretg federal. L'art. 15 al. 2 LitLNI duai perquai vegnir abolì.

V. Entrada en vigur

La Regenza ha l'intenziun da suttametter quest project da lescha en la sessiun da favrer 2026 al Cussegl grond per l'approvaziun. Sch'il project vegn approvà, cumenza il UTV ad adattar il sistem electronic «cari» a las novas pretensiuns fiscalas. Questas lavurs èn complexas. Per garantir che la midada funcziunia senza disturbis, dovri fitg bleras resursas tecnicas sco er persunalas ed ina planisaziun ed implementaziun conscienziusa. Las lavurs ch'èn necessarias vegnan previsiblamain a durar 10 mais. La nova lescha po perquai vegnir messa en vigur il pli baud il 1. da schaner 2027.

VI. Consequenzas persunalas e finanzialas

1. Per il chantun

Las taglias sin il traffic stradal duain vegnir concepidas cun quest project uschia, ch'ellas portan in retgav stabil e ch'ellas èn neutralas areguard il retgav. Consequentamain na vegnan las entradas da las taglias sin il traffic stradal previsiblamain betg a sa midar. Las consequenzas finanzialas dal project sa restrenschan pia als custs per adattar il program electronic «cari». Quests custs vegnan ad importar circa 100 000 francs.

Consequenzas persunalas n'ha il project betg.

2. Per las vischnancas e per las regiuns

Quest project n'ha naginas consequenzas persunalas u finanzialas per las vischnancas e per las regiuns.

Abreviaziuns

UNA	Uffizi per la natira e l'ambient
BEV	vehichels electrics senza motor termic, che van cun battarias
EBP	EBP Svizra SA
LitLNI	Lescha introductiva tar la Lescha federala davart la navigaziun interna (DG 877.100)
LitLTV	Lescha introductiva tar la Lescha federala davart il traffic sin via (DG 870.100)
s-LitLTV	sboz da la Lescha introductiva tar la Lescha federala davart il traffic sin via
FCEV	fuel cell electric vehicles Vehichels cun cellas da carburant èn vehichels che transfurmeschan l'energia d'idrogen (u da metanol) cun agid d'ina cella da carburant en energia electrica che vegn duvrada per far ir in motor electric. Ord vista da la tecnologia dals vehichels èn FCEV e PHEV fitg sumegliants. Sch'ins po chargiar la batteria er externamain, è il FCEV in PHEV.
NEDC	Nov ciclus da manischar europeic Il NEDC è ina procedura da standard, cun la quala in vehichel vegn testà sut cundiziuns controlladas en in labor. En quest connex vegnan mesirads en in post da prova – cun sveltezzas fixas e cun chargias definidas – il consum da carburant sco er las emissiuns da substanzas nuschaivlas da vehichels.
LNPR	Lescha davart la protecziun da la natira e da la patria en il chantun Grischun (Lescha chantunala davart la protecziun da la natira e da la patria; DG 496.000)
LMD	Lescha federala davart las multas disciplinaras (CS 314.1)
PHEV	plug-in hybrid electric vehicle PHEV èn vehichels che funcziunan cun ina cumbinaziun da motor electric e da motor termic. La batteria po vegnir chargiada externamain. Normalmain pon PHEV far tranter 40 ed 80 km mo cun il motor electric.
LPol	Lescha da polizia dal chantun Grischun (DG 613.000)
ORTLitLTV	Ordinaziun tar la Lescha introductiva tar la Lescha federala davart il traffic sin via (DG 870.110)
LVias	Lescha davart las vias dal chantun Grischun (DG 807.100)
UTV	Uffizi per il traffic sin via
OTTV	Ordinaziun davart las taxas per il traffic sin via (DG 870.130)
LTV	Lescha federala davart il traffic sin via (CS 741.01)
WLTP	Worldwide Harmonised Light Vehicles Test Procedure WLTP è ina procedura d'examinaziun per il consum da carburant e per las emissiuns da vehichels a motor levs. En cumparegliaziun cun la procedura d'examinaziun tenor il NEDC furnescha il WLTP d'ina vart valurs ch'èn pli vischinas a la pratica e permetta da l'autra vart da cumparegliar sin l'entir mund vehichels areguard il consum e las emissiuns. En Svizra vala il WLTP dapi l'onn 2021.